

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická

Barbara Nesvadbová v kontextu české literatury

Barbora Voláková

Bakalářská práce
2011

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Barbora VOLÁKOVÁ**
Osobní číslo: **H07365**
Studijní program: **B7105 Historické vědy**
Studijní obor: **Historicko-literární studia**
Název tématu: **Barbara Nesvadbová v kontextu české literatury**
Zadávající katedra: **Katedra literární kultury a slavistiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

V této práci bude nejprve nastíněna stručná charakteristika života Barbary Nesvadbové. Poté bude Nesvadbová představena jako autorka několika málo knih a velká pozornost bude věnována její románové a povídkové tvorbě. Práce bude zaměřena na styl, kterým autorka píše, a bude porovnávána s jinými současnými autorkami. V neposlední řadě bude poukázáno na prvky feminismu v jejich knihách a značná část bude věnována jejímu zařazení do současné české prózy.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

HŮLA, Jan. Barbara Nesvadbová u zpovědi (Co skrývá pod kůží?). Praha, 2001. **ČERMÁK, Miloš.** Barbara Nesvadbová in Reflex, Roč. 10., č. 34 (1999), S. 38-39 **MORRISOVÁ, Pam.** Literatura a feminismus. Brno, 2000. **KOPÁČ, Radim; JIRKALOVÁ, Karolína.** Antologie nové české literatury 1995-2004. Praha, 2004.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. PhDr. Vladimír Novotný, Ph.D.
Katedra literární kultury a slavistiky

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2010**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2011**

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.
děkan

L.S.

PhDr. Ivo Říha, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2010

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na mojí práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uveřejnění licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla dle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o jejím užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne považovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně

V Pardubicích dne 27. 6. 2011

Barbora Voláková

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala doc. PhDr. Vladimíru Novotnému, Ph.D., bez jehož cenných rad a poznatků bych se při tvorbě své bakalářské práce neobešla. Zvláštní poděkování patří i mému otci a partnerovi za vstřícnost a podporu, kterou mi věnovali po celou dobu mého studia.

Souhrn

V této práci se pokusím zařadit kontextuálně díla Barbary Nesvadbové do rámce české literatury. Značná část bude věnována podrobné analýze jednotlivých knih, kde bude kladen důraz na téma a styl psaní. Pozornost bude zaměřena především na románovou a povídkovou tvorbu, ale nevyhne se ani dětské literatuře a fejetonům. Dále bude autorka porovnána se třemi současnými českými autorkami, které pojí stejná tematika a podobný jazyk.

Představíme si Kateřinu Tučkovou, Petru Soukupovou a Kateřinu Rudčenkovou coby prozaistky. V neposlední řadě bude obecně shrnut feminismus a jeho význam v literatuře, zejména v dílech Nesvadbové.

Klíčová slova

Nesvadbová, Barbara; feminismus; současné české autorky; autobiografie, mezilidské vztahy

Title

Barbara Nesvadbová in a context of Czech literature

Abstract

This work focuses on the inclusion of Barbara Nesvadbová. Much of the work is about detailed analyse of the individual books, where the emphasis is on the topic and style of writing. Attention will be focused on the novels and stories and includes children's literature and essays. The writer will be compared with three other Czech writers, which include similar language and the topic. We will describe Kateřina Tučková, Petra Soukupová and Kateřina Rudčenková like a novelist. Secondly will be summarized feminism and its importance in the literature.

Keywords

Nesvadbová, Barbara; feminism; contemporary czech writers; autobiography; interpersonal relationship

Obsah

Úvod	1
1. Barbara Nesvadbová	3
1.1. Představení Barbary Nesvadbové	3
1.1.1. Barbara Nesvadbová ve vztahu k hlavní postavě Karle	5
1.1.2. Jednotlivé prózy Barbary Nesvadbové	7
1.1.3. Josef Nesvadba vs. Barbara Nesvadbová	9
1.2. Knihy Barbary Nesvadbové	10
1.2.1. Řízkaři	10
1.2.2. Bestiář	13
1.2.3. Život nanečisto	18
1.2.4. Pohádkář	19
1.2.5. Brusinky	22
1.2.6. Garpíškoviny aneb Bibi a čtyři kočky	23
1.2.7. Shrnutí	24
2. Feminismus	26
2.1 Význam a definice feminizmu	26
2.2 Postavení ženy ve společnosti	27
2.3 Feminismus v literatuře	33
3 Barbara Nesvadbová v kontextu české literatury	38
3.1 Obecná charakteristika české literatury od roku 1989	38
3.2 Autorky současné české literatury	40
3.3 Petra Soukupová	41
3.3.1 K moři	41
3.3.2 Zmizet	44
3.4 Kateřina Rudčenková	47
3.4.1 Noci, noci	48
3.5 Kateřina Tučková	54
3.5.1 Montespaniáda	54
4 Nesvadbová na závěr	57
Závěr	58
Bibliografie	60
Resumé	63

Úvod

Svou bakalářskou práci jsem nazvala Barbara Nesvadbová v kontextu české literatury, z čehož vyplývá, že jsem zvolila díla B. Nesvadbové, na jejichž analýzu se v práci zaměřím. Proč jsem zvolila právě tuto autorku? Vybrala jsem si ji z prostého důvodu. Chtěla jsem napsat práci, která může být přínosem pro ty, co se blíže zajímají o současnou českou literaturu. Nesvadbová patří mezi nejprodávanější autorky posledních let a přitom je terčem kritiky na svou osobu a zejména na svá díla. Pro přiblížení současné literatury bych ráda zvolila díla dalších třech současných autorek, přičemž část práce bude zaměřena na analýzu jejich próz, která je založena na komparativním principu. Půjde o Petru Soukupovou, Kateřinu Rudčenkovou a Kateřinu Tučkovou. Zaměřím se především na spojitost mezi všemi zmiňovanými autorkami. Chtěla bych tak přiblížit dnešní literaturu a poukázat na současné ne příliš známé, ale přesto úspěšné autorky.

Dovolím si nejprve představit tu, jenž je má práce věnována, tedy Barbaru Nesvadbovou. Nastíním, jakým směrem se styl jejího psaní ubírá, připraveno mám několik kritických reflexí a mnohdy i samotných obraných reakcí na ně. Nebudou chybět recenze jejích děl, které budu čerpat především z periodik, jakými jsou časopis Host, Tvar, Reflex nebo Týden. Fakt, že o české literatuře v současnosti nejsou žádné knihy, vysvětlující její problematiku, se zdá být možná poněkud obtížný. Ovšem důležitým opěrným bodem pro mě bude kniha o autorce samotné, kterou zpracoval Jan Hůla, *Barbara Nesvadbová u zpovědi*. Pro deskripci literárního vývoje po roce 1989 budu vycházet zejména z publikace Lubomíra Machaly, jejíž název *Literární bludiště*, již určitým způsobem napovídá o složitosti literárního a kulturního vývoje celého tohoto období. Ostatní informace se budu snažit vytěžit z rozhlasových pořadů a internetových zdrojů. Pouštím se tedy do práce, kterou nemohu podložit větším množstvím literatury, ale doufám, že mně nic nezabrání v jejím pokračování.

Vzhledem k té skutečnosti, že B. Nesvadbová je dcerou prozaika Josefa Nesvadby, zmíním i jeho, jako autora sci-fi knih a scénářů k filmům. Svoji práci budu dále směřovat k podrobnému analyzování jednotlivých próz Nesvadbové. Budu se snažit autorku zařadit do kontextu české literatury a najít prvky ojedinělé, něčím výjimečné či zajímavé pro její tvorbu. Její knihy se řadí do ženské literatury, proto se pozastavím i nad, pro mě nepochopitelným, rozdělováním literatury na mužskou a ženskou.

Značnou část bych ráda věnovala feminismu, jelikož prózy Barbary Nesvadbové mají feministické rysy od začátku do konce. Pokusím se přiblížit významu feminismu, důležitá data i významné osobnosti. Ráda bych se pozastavila nad ženou a jejím postavením ve společnosti.

Nikterak se nechci ztotožňovat s feministkami, jde mi pouze o to, přiblížit ženu jako takovou, jaké má možnosti, práva, výhody či nevýhody ve společnosti. Zaměřím se na to především z toho důvodu, abych mohla lépe přiblížit ženu v literatuře. Dalším bodem tedy bude feminismus v literatuře, který hraje velkou roli v prózách Nesvadbové. V této kapitole mi bude nápomocné dílo Pam Morris s názvem *Feminismus a literatura*.

Poslední část bude věnována kontextu současné české literatury a porovnání tří autorek s Nesvadbovou. Důležitým mezníkem při jejich výběru bylo vybrat takové, které patří do stejné generace. Věk se u ženy nemá prozrazovat, avšak zde je to nutností. Autorky jsou tedy ve věku kolem třiceti let. Petru Soukupovou jsem zvolila z toho důvodu, abych představila spisovatelku dnešní doby, která má své místo v obecně uznávaném literárním kánonu. Je neobyčejně talentovaná a patří jí můj obdiv. Obdobně je na tom i Kateřina Tučková, jejíž povídka mě oslovila v čítance současné ženské literatury *Ty, která píšeš*. Do třetice jsem zvolila Kateřinu Rudčenkovou, která je známá především jako básnička, ale chtěla bych přiblížit její prozaickou tvorbu. Všechny tři autorky pojí nejen stejná generace, ale především téma a tím jsou mezilidské vztahy. I když každá je vidí jinak, ve výsledku jsou tím nejhlavnějším problémem. Zejména nedostatek komunikace, odcizenost a životní traumata jsou nejčastějšími motivy jejich próz. Značný prostor se v některých dílech zmiňovaných autorek, nevyjímaje díla B. Nesvadbové, naskytuje pronikání autobiografických prvků. Výjimku tvoří pouze díla Soukupové, která jsou napsána z pohledu dítěte.

Doufám, že má práce bude přínosem pro upřesnění důležitých informací, přiblížení současné české literatury, představení méně známých spisovatelek. Důležité je především rozebrat Barbaru Nesvadbovou z pohledu nezaujatého čtenáře. V následujícím textu snad budu moci vyvodit nějaký závěr, kam zařadit autorku knih, které o ničem nevypovídají, a přesto jsou nesmírně populární. Doposud jsem totiž nenašla místo, kam bych ji přiřadila. Snad tato práce objasní nejasnosti nejen mé, ale i mnoha kritiků a literárních teoretiků.

1. Barbara Nesvadbová

V této kapitole bych Nesvadbovou ráda představila, připomněla ve stručnosti její život, a nastínila, jak se dostala ke své profesi. Dále se zaměřím na styl psaní, jeho proměny a kam ubírá své prózy. Připomeneme si otázky, které jí byly často pokládány, recenze i kritiky. V neposlední řadě se zaměřím na její vztah s otcem a na to, jaký měl vliv na její kariéru spisovatelky. Barbara Nesvadbová je známou autorkou knih o vztazích. Mnoho kritiků její díla nepřijala, za to čtenářky po nich doslova šílí, a zřejmě proto se díla Nesvadbové řadí mezi jedny z nejprodávanějších českých knih v současné době.

1.1 Představení Barbary Nesvadbové

Barbara Nesvadbová se narodila 14. ledna 1975 v Praze. Její matka Libuše Nesvadbová se živí jako psychiatrička. Stejně profesi se věnoval i její otec Josef Nesvadba. Nesvadbová vyrůstala od útlého dětství ve vzdělané rodině a se stejně vzdělanými lidmi se také setkávala mimo domov. Neměla tedy úplně běžné dětství, což s rodiči psychoterapeuty zřejmě ani nejde. Manželé Nesvadbovi na své dceři neustále zkoušeli nové metody výchovy. Nesvadbová sama tvrdí: „Jsem vychovávána podle knih a v souladu s přesvědčením: Nepošleme ji do dětského kolektivu, aby tam nezblbla. Tato výchova mi dala pro život mnoho plusů, ale také minusů.“¹

Nicméně dětství prožila díky svým rodičům krásné a vypěstovala si k otci možná trochu závislost, ale hlavně lásku a důvěru. Rodiče ji brávali do společnosti mezi dospělé a slavné osobnosti, což má zřejmě za následek, že neměla problém vstoupit na dráhu spisovatelky a zapadnout do světa slavných.

Nesvadbová stihla za svůj dosavadní život vystudovat gymnázium a následně i masovou komunikaci na FSV Univerzity Karlovy, odkud si odnesla diplom a bakalářský titul. Moderovala televizní talk show a vysílala na Rádiu Impuls pořad Zrcadlo Báry Nesvadbové. Nasbírala bohaté zkušenosti z oboru audiovizuálních medií, ale později přešla k tištěným médiím. Působnost v časopise Playboy a Xantypa spisovatelku jistě obohatilo. V současné době je šéfredaktorkou českého časopisu Harper's Bazaar: „Na starosti mám výběr fotek, schvalování grafické úpravy, dále navrhuji témata, jak publicistická, tak módní, připravuji

¹ Hůla, Jan. *Barbara Nesvadbová u zpovědi. Co skrývá pod kůží?* Formát a Hart. Praha 2001. s. 22. ISBN 80-86155-88-9

titulní stranu, komunikuju s mateřskou americkou verzí i s ostatními redakcemi. Často dohlížím na přípravu fashion story, komunikuji s inzerenty, vymýšlím rubriky nebo oslovuji externisty.² To vše je současná profese Nesvadbové. Jak se ale dostala ke kariéře spisovatelky?

Spisovatelkou se stala úplnou náhodou. Jednoho dne zavolala redaktorka Marie Krausová z časopisu *Cosmopolitan* a o její budoucí kariéře bylo rozhodnuto: „Původně volala tátovi, ať jí napíše povídku. On byl ale na dovolené. Řekla jsem, že táta není doma a s drzostí dodala, že napsat povídku přece můžu já.“³ Povídka jí pomohla k působení v *Playboyi*. Právě v té době ji oslovila Romana Přidalová z vydavatelství *Motto*, které by se dalo nazvat za spisovatelčinu alma mater. „Vydali jsme tedy moje fejetony a první knížka byla na světě. Potom už mě ovšem psaní začalo nesmírně bavit. Je to jedna z mých vůbec nejmilejších činností.“⁴

Nesvadbová začala psát svoje první dílo velice mladá, ovšem vydala ho až o několik let později. O čem je? Kniha je o vztazích, o sexu, mužích i ženách a především je o mladé hrdince Karle, která působí jako kopie samotné autorky. Na její prvotinu volně navazují další tři knihy, kde hrdinka Karla dospívá, stárne a stále nemůže najít toho pravého. Příběh je o jakémsi hledání sebe samotné, užívání si života a hledání muže, se kterým se Karla usadí. Na druhou stranu je o využívání mužů a ženské naivitě. Pro mnoho čtenářek oblíbené knihy, pro jiné nepochopitelné „plácání“ o něčem. Ústředním tématem knih jsou tedy mezilidské vztahy.

Jak je možné, že někdo její knihy odsuzuje a jiní je doslova milují? Možná pro to, že jejich autorka dobře ví, pro koho píše. Spousta žen se v jejích knihách najde nebo prožívá podobné životní eskapády. Zkrátka zažívají to, co Karla. Nedaří se jim najít vhodného partnera nebo jsou zkrátka lehce promiskuitní, spokojené, ale ve skrytu duše touží po nějakém princovi na bílém koni. Každý autor by měl psát pro určitou cílovou skupinu lidí. Najít si své oblíbené, které se k jeho knihám budou stále vracet, obdivovat je a s radostí v nich listovat. Fanoušky, kteří budou tvořit zástupy na autogramiádách a v den vydání nové knihy stát dlouhé fronty v knihkupectvích. To se Nesvadbové povedlo bravurně. Její publikum jsou mladé ženy a neustále jí píšou dopisy o tom, jak se v Karle vidí.

² JUREČKOVÁ, Petra. *Absolventka IKSŽ: Barbara Nesvadbová, šéfkyně Harper's Bazaar*. 5. 12. 2007. [cit. 2010-02-08] URL: <<http://www.social.ukmedia.cz/absolventka-iksz-barbara-nesvadbova-sefka-harpers-bazaar>>

³ ŠTROBOVÁ, Alena. *Barbara Nesvadbová – Mějte rády své bývalé muže*. [cit. 2010-003-21] URL: <<http://www.super.cz/clanek/14323-barbara-nesvadbova-mejte-rady-sve-byvale-muze.html>> odkaz již není funkční

⁴ tamtéž

1.1.1 Barbara Nesvadbová ve vztahu k hlavní postavě Karle

O velkém úspěchu vypovídá i to, že si její knihy velmi dobře stojí na pomyslném žebříčku prodejnosti. Na otázku k čemu takový úspěch přičítá, odpověděla: „Já nevím, proč se ty knížky líbí. Zřejmě proto, že jsou o naprosto základních věcech, o lásce a citu. Nikdy jsem se tím, co píšu, příliš nezabývala, dokud po mě lidé nezačali žádat názory na mé knížky. Právě jejich otázky teď ovlivňují moje další psaní.“⁵ Po tomto výroku, který prohlásila, uběhlo zhruba devět let. Změnila se Karla a spolu s ní i autorka sama. Vdala se, porodila dceru, rozvedla se a po úspěšné trilogii, vydala svou čtvrtou knihu.

Nemohu posoudit, jestli otázky čtenářů opravdu ovlivnily její další knihu, jak tvrdila, ale co ji rozhodně ovlivnilo, byl její život. Po přečtení prvních čtyř knih jsem došla k přesvědčení, že jsou silně autobiografické. Nesvadbová je mediálně známá osoba, takže se s ní setkáváme v televizi, periodikách, ale také v bulvárních novinách. Po všech dostupných informacích, které jsem se o ní mohla dočíst, ať v bulváru nebo v seriózních denících, si myslím, že její život rozhodně není tak barvitý jako Karlin. Spoustu věcí ze svého života přenáší do života hrdinky ve svých knihách. Pochybuji, že by se jí ve skutečnosti stalo například to, co Karle v první knize *Řízkaři*. Po znásilnění, za které dostala Karla i zapláceno, byla nadšená více než ze sexu s panicem: „Byl panic. Byl to nejhorší zážitek v mém životě. Horší než znásilnění.“⁶ Například situace, kdy mluví o otci, jsou zase více než reálné. Například hned v první kapitole stejné knihy se zmiňuje o otci a svém partnerovi: „Otec na něj nežárlil. Nebylo na co. Matěj vůbec neohrožoval otcovu pozici v mých očích. Pozici ojedinelého geniálního archetypu mužství.“⁷ Další příklad by mohl být o návštěvě pánského striptýzu, na který ji vzal otec. Nevím, zda se všechno, co Nesvadbová vypráví, stalo ve skutečnosti, není ani na místě, abych po něčem takovém pátrala. Nicméně s otcem měla naprosto otevřený vztah. Mluvila s ním o knihách stejně vášnivě jako o sexu. Přirovnání Nesvadbové ke Karle není nikterak prokázané, je to pouze můj subjektivní pohled. Znáám jí z televize, novin, a po přečtení knih na mě její díla působí autobiograficky.

Ona sama na otázku, zda jsou její knihy autobiografické tvrdí pokaždé něco jiného. Jednou o nich tvrdí, že jsou autobiografické, podruhé, že nikoliv. V radiožurnálu se můžeme doslechnout tvrzení: „povídky, které jsem psala, jsou méně autobiografické, než se o nich

⁵ HŮLA, Jan. *Barbara Nesvadbová u zpovědi. Co skrývá pod kůží?* Formát a Hart. Praha 2001. s. 58. ISBN 80-86155-88-9

⁶ NESVADBOVÁ, Barbara. *Řízkaři*. Motto. Praha 2007. s. 12. ISBN 978-80-7246-366-4

⁷ tamtéž, s. 13

tvrdí. Autor píše ze sebe, ale neznamená to, že píše o sobě.“⁸ S tímto tvrzením naprosto souhlasím. Těžko autoři sci-fi literatury, detektivek nebo dokonce fantasy mohli prožít to, co hrdinové jejich knih. V tomto případě se ale jedná o jednoduché vyprávění běžných událostí v životě mladé ženy. Názor, necht' si každý čtenář udělá sám.

V knihách se Karla snaží přeměnit své partnery podle své největší lásky. Kupuje jim stejný svetr, parfém, a nechává je dokonce i stejně ostříhat. V reálném životě i ona sama zažila něco podobného: „Po první zamilovanosti jsem se nejdřív snažila hledat jeho kopii, pak naopak potkávat lidi, kteří jsou diametrálně odlišní. Jednu dobu jsem si muže „po něm“ dokonce přizpůsobovala. Nechala jsem je stejně ostříhat, koupila jsem jim stejný parfém a snažila se je obléci do stejných „hadrů.“ A vybírala jsem si je třeba jen proto, že měli stejné povolání nebo alespoň stejnou chuť.“⁹ Z podobných tvrzení je patrné, že autorka se ztotožňuje se svou hrdinkou. Podobných příkladů bychom našli nespočet a mohla bych je porovnávat na dalších deseti, dvaceti stranách, ale je to poněkud zbytečné. Nejde zde o mé domněnky, ale o skutečnost.

Autobiografie umí se čtenáři opravdu udělat hodně. Na základě sexuálních zkušeností, které prožívá Karla, se zřejmě někteří jedinci domnívají, že je Nesvadbová znalec sexu. O tom, co prožívá, se vyjádřila následovně: „ Díky několika vtipům a experimentům jsem se dostala do zvláštní role jakéhosi sexuálního symbolu. Dostává mě to do nečekaných situací: třeba mě volají z BBC a chtějí, abych jim něco řekla do příspěvku na téma Sex v České republice, nebo se mě redaktor z Cosmopolitanu ptá na můj nejhorší a nejlepší sexuální zážitek. Někdy mi přijde, že už je toho moc.“¹⁰ Zde je patrné, jak mediálně známá osoba, která píše autobiografická díla, může vyvolat domněnky, že vše o čem píše, je pravda a lidé ji považují za Karlu. Kvůli tomu i já vidím několik spojitostí, které ve mně vyvolávají domněnky, že Nesvadbová je vlastně Karla.

Každý spisovatel má jistou nálepkou, kterou nelehko dostává dolů. Stejně jako Charles Bukowski, který se cítil být vyděděncem a mnozí ho za něj i označovali, i Karel Hynek Mácha byl výrazná osobnost. Obdobně na tom byla i Marie von Ebner-Eschenbach, která nikdy nedosáhla uznání jako Božena Němcová, byť byla přezdívána rakouskou Boženu Němcovou. Pro dnešní mládež je naprosto neznámá, i když její styl psaní dosahuje stejných kvalit. Dalším by mohl být Felix Téver, který byl považován za muže, ale ve skutečnosti se

⁸ VÝBORNÁ, Lucie. Host Radiožurnálu, ČRo1 – Radiožurnál. 18. 1. 2008. [cit. 2010-02-08] URL: <<http://www.rozhlas.cz/default/default/rnp-player-2.php?id=654377&drm=> >

⁹ HŮLA, Jan. *Barbara Nesvadbová u zvědi. Co skrývá pod kůží?* Formát a Hart. Praha 2001. S. 24. ISBN 80-86155-88-9

¹⁰ ČERMÁK, Miloš. *Barbara Nesvadbová*. IN: *Reflex*, Roč. 10/1999, č. 34, s. 38-39.

jednalo o ženu. Dalo by se hovořit o každém českém či zahraničním literátovi, který měl nebo má nějakou nálepkou. A ono je to vlastně dobře. Každý by měl po sobě zanechat dílo, které nenechá čtenáře v klidu. I když v případě Nesvadbové si nejsem zcela jistá, jestli po sobě zanechá něco, o čem si budou vyprávět lidé za sto a více let. Ke čtyřem vyjmenovaným spisovatelům ji rozhodně přiřadit nemohu, ale kdo ví, třeba překvapí nějakou velkolepou novelou nebo strhujícím příběhem. Pro někoho možná je autorkou, jejíž kniha nesmí chybět v knihovně, ovšem v mém případě se bez ní klidně obejdu. Jako žena musím přiznat, že na mě její knihy při čtení trochu působí, ale rozhodně ve mně nic nezanechají.

1.1.2 Jednotlivé prózy Barbary Nesvadbové

Zaměříme se nyní na samotný vývoj knih. Na stylu Nesvadbové můžeme vidět v rámci jejího autorského stylu jisté nezanedbatelné posuny. Výjimku tvoří pouze její třetí kniha *Život nanečisto*, která neobsahuje nic, kromě momentálních záznamů o životě promiskuitní Karly. Patrné je to u intimních pasáží. Autorka postupně popouští uzdu své erotické fantazie a v každé své další knize je taková milostná chvíle popsána mnohem ostřeji. Sex není hlavním tématem knih, ale setkáváme se s ním často. Prolíná se s různými zápletkami a vstupuje pomalu do děje. Pokud mluvíme o sexuální touze či závislosti, tak ji v těchto knihách nalzáme často a povětšinou je objektem touhy muž. V knihách jsou i pasáže o sexuální apetenci, čili ztrátě chuti na sex. Tématem je i fatální závislost na mužích a různé krizové životní situace hrdinek. Nesvadbová prozradila, že například její kniha *Pohádkář* je: „o vztazích, výchově, mateřství a o sexuální závislosti.“¹¹ Dále se vyjádřila: „To, co píšu dnes, je asi více o hledání sama sebe než o hledání někoho jiného. Ale i ty první knížky jsou reflexe něčeho, přestože jsou napsány stylem step by step: „Přišel, odešel.“ Možná, že se na první pohled zdá, že píšu o potkávání mužů a žen. Ale je to o poznání, o samotě, o zklamání z mezilidských vztahů.“¹²

Hrdinka Karla možná hledá samu sebe, což lze dost dobře poznat z vnitřních monologů, kterými autorka nešetří. O mužích mluví jako mladičká začínající novinářka v první knize a stejně o nich mluví i jako dospělá třicetiletá žena s dětmi v jiné knize. Karla je emancipovaná, nezávislá feministka, ale přesto neustále hledá toho pravého.

¹¹ VÝBORNÁ, Lucie. Host Radiožurnálu, ČRo1 – Radiožurnál. 18. 1. 2008. [cit. 2010-02-08] URL: <<http://www.rozhlas.cz/default/default/rnp-player-2.php?id=654377&drm=>>

¹² tamtéž

To, že díky svému psaní o běžných věcech nemá mnoho příznivců mezi literárními kritiky, není pochyb. Navíc jako mediálně známá osoba má mnoho odpůrců i mezi osobnostmi či spisovateli. Vladimír Novotný se k tomu vyjádřil následovně: „Začíná u ní totiž stále nepříjemněji převládat jakási stereotypní magazínová líbivost, efektnost, prosazuje se nikoli nedořečenost, ale jakási univerzalistická mediální nadřečenost, ve své podstatě vůbec nic neříkající. Ona nadřečenost, podle níž jako by již všechno bylo odedávna jasné a všechno se odjakživa vědělo. Škoda! Nesvadbová ve svých knihách o generační výpověď o světě, stále víc nyní směštnává všechna pokolení a všechny státy a všechny ženy a všechny muže do jednoho pytle či kadlubu magazínových polopravd a prostopravd, což je dozajista velmi komerční, velmi konvenční, žel i velice koncepční. Zároveň však tím demonstruje stále marnotratnější plýtvání svého průkazného talentu, jež jí mnozí kritikové stále kategoričtěji a dokonce i stále mediálněji upírají.“¹³

Karly se najednou zdá být až dost. Nesvadbová se rozhodla, že ji na chvíli odloží a bude psát knihu na jiné téma. Následuje v pořadí již pátá kniha, kterou se stala sbírka fejetonů, řada úvodníků a povídek s názvem *Brusinky*. Po stylové stránce se dá mluvit o knize psané poněkud veselou, lehkou a nadnesenou formou. I když se autorka drží stále feministických názorů a popisuje muže jako roboty, což je patrné i z ilustrací, které knihu doprovází, působí na čtenáře mnohem svěžeji, úsměvněji a uvolněněji. Možná, že ztratila mnoho čtenářek, které čekaly, až se Karla vrátí opět na scénu, ale na druhou stranu získala nové čtenáře, kteří v ní objevili dobrou fejetonistku, což také nemusí být docela pravda. Z jejích fejetonů mám rozporuplné pocity. Někdy mě její úvodníky a fejetony baví, jindy absolutně nechápu, o čem mluví, a co tím chce říct.

Její doposud posledním dílem je dětská knížka, o které dlouhou dobu mluvila a slibovala ji. Nová kniha Nesvadbové je pohádka pro děti, kterou jí pomohla vytvořit i její dcera Bibiana. Těšme se na to, jakou další knihu připraví pro své příznivce příště. Vráti do příběhu Karlu protřelou životem nebo vydá nové fejetony či pohádku? Nechme se překvapit.

¹³ NOVOTNÝ, Vladimír. *Příliš málo, aby je znala, příliš mnoho, aby jim věřila*. Roč.1, č.10. 31. 10. 2000, s. 32-34 [cit. 2010-03-04] URL: <http://www.dobraadresa.cz/2000/DA10_00.pdf>

1.1.3 Josef Nesvadba vs. Barbara Nesvadbová

Otec Josef Nesvadba by byl na Báru jistě pyšný. Ostatně hrdý na ni byl i dříve. Nesvadba byl jejím kritikem i milovníkem, důvěrníkem a rádcem. Hluboký vztah, který mezi sebou měli, byl pro Nesvadbovou citem, který u žádného jiného muže nenašla. O to hůře snášela jeho smrt.

Známý byl především jako vynikající spisovatel. Psal povídky, romány, divadelní hry i předlohy k filmu. Známá díla jsou například *Tarzanova smrt*, *Einsteinův mozek*, *Bludy Erika N.* či *Řidičský průkaz rodičů*. Mezi nejznámější náměty k filmům bezesporu patří, *Pane, vy jste vdova* nebo *Zítřka vstanu a opařím se čajem*. O tom, že se Nesvadbová „potatila“, nelze polemizovat. Ovšem jsou lidé, kteří si myslí, že se pouze vydala stejným směrem a otci nesahá ani po kotníky. Názory jsou různé, a proto je nasnadě položit si otázku: Je pravda, že zdědila po otci talent nebo je jen jeho nepřilíš dobrá kopie?

O partnerských vztazích dcery Barbary si myslel její otec své, jak Nesvadbová popisuje v knize Jana Hůly. „Můj tatínek tvrdí, že každý z mých partnerů je psychicky chorý. Buď je schizofrenik, blázen, homosexuál, psychotik, atd. Když na mém současném partnerovi nemohl nalézt vůbec nic, argumentoval, že mne stejně opustí, protože je příliš mladý.“¹⁴ Nesvadbová naopak o svém otci tvrdí: „mám extrémní závislost na svém otci, že ho miluji nade vše na světě, že příkladem ideálního vztahu jsou moji rodiče a že ve svém partnerovi hledám druhého otce.“¹⁵ V osobním životě se jí nedaří najít ideálního partnera stejně jako v knihách, kde je schovaná za Karlu. Za vším stojí zřejmě vztah k otci, což u dcer bývá obvyklé. Jak již bylo zmíněno, na svého otce nezapomíná ani ve svých knihách. V *Pohádkáři* se poprvé zmiňuje o svém otci v minulém čase, ale ani tak na něho v knize nezapomněla.

Jako uznávaný spisovatel popisuje ve své knize *Řidičský průkaz rodičů* příběh ženy jménem Karla. Tato kniha není přímo zaměřená na mezilidské vztahy. Jedná se spíše o vědeckofantastickou literaturu. Nicméně téma mezilidských vztahů v knize je, i když ne každý čtenář, si ho uvědomuje. Kniha je rozčleněna na tři povídky, z čehož první dvě jsou více psychologické, záhadné a poněkud realističtější. Právě v prvním příběhu nazvaném *Romance v dur* se můžeme setkat s hrdinkou Karlou. Je možné mluvit o nějaké spojitosti

¹⁴ HŮLA, Jan. Barbara Nesvadbová u zpovědi. Co skrývá pod kůží? Formát a Hart. Praha, 2001. S. 25. ISBN 80-86155-88-9

¹⁵ Tamtéž, s. 27

s Karlou Dostálovou, hrdinkou knih Nesvadbové? Když vezmeme v potaz, že se nejedná o milostné problémy a Karla je nejprve v ústraní. Vnímáme jen úvahy jejího muže, který se domnívá, čeho všeho se jeho manželka, vědkyně, mohla dopustit. Žádné společné rysy nejsou patrné. Jestli si její jméno Nesvadbová pouze vypůjčila nebo ji táhlo k hrdince či knize něco jiného, nemůžeme tvrdit s jistotou. Jisté je, že pro ni mohla být inspirací stejně tak, jako se mohlo jednat o náhodu a čistě jen shodu jmen.

1.2 Knihy Barbary Nesvadbové

V této kapitole se pokusím analyzovat její dosavadně vydané knihy, ve kterých se zaměřuje na mezilidské vztahy, názory na muže, v některých případech názory silně feministické, a v neposlední řadě zmíním autobiografické rysy. Zaměřím se především na styl, text a jazyk. Knihy budou rozebírány chronologicky, přesně podle postupného uvedení na český trh. V závěru se pokusím nastínit místo Barbary Nesvadbové v kontextu české současné literatury, zda ji můžeme zařadit mezi autory, jejichž dílo je kladně kriticky reflektováno a řazeno mezi pomyslnou elitu současné literatury, nebo zda se její místo nachází spíše v brakové literatuře. Či jsou snad její romány čtivým mainstreamem, který se pohybuje mezi oběma výše zmíněnými póly? Probereme si vývoj jejich děl mnohem podrobněji než v předchozí kapitole, kde byl pouze naznačen. Připomeneme si recenze literárních kritiků, kteří se vyjádřili na její jméno a díla. Nezapomeneme ani na jednotlivé reakce samotné autorky na její kritiku.

1.2.1 Řízkaři

Knihy s názvem *Řízkaři* je autorčina prvotina, na kterou volně navazují ještě další dva díly. V příběhu se poprvé objevuje hrdinka Karla a řeší své dívčí problémy, které se týkají hlavně mužů. Mezilidské vztahy patří mezi dominantní prvky všech jejích knih, tudíž ani toto dílo není výjimkou. Podle slov Aleše Hamana: „Bára Nesvadbová pojednává své téma

s upřímným sebeironickým nadhledem, lakonickým stylem, v duchaplně členěných a pointovaných kapitolkách, a vede svůj příběh soustředěně k realistickému zakončení.¹⁶

Jak bylo naznačeno, *Řízkaři* je soubor povídek o mužích, ženách a vztazích. Kniha se skládá ze 14 kapitol. Nyní si představme v krátkosti děj. Mladá scénáristka a novinářka Karla, která studuje masovou komunikaci, stejně jako autorka ve skutečnosti, se trápí jediným, a tím problémem jsou muži. Karla střídá muže jako na běžícím páse a na každém ji něco odradí. Kromě jediného Michala. Zdá se, že je to muž jejího srdce, ale bohužel je ženatý.

V příběhu nechybí trápení, zamilovanost a vášně. Zkrátka vše, co prožívá každá mladá žena. Některé pasáže chvílemi působí jako z červené knihovny, ale do této skupiny knihu řadit nelze. Čím se rozhodně nešetří, jsou intimnosti. Při popisování milostných scén se setkáváme i s vulgarismy. Sex je důležitou součástí každého člověka, proto není divu, že nechybí ani v jejích knihách. Svou prvotinu navíc tvořila velmi mladá, kdy člověk nemá příliš velké zábrany a strach z reakce čtenářů. Nelze se tedy divit, že na něj nezapomíná ve svých dílech. Je patrné, že skupina žen, pro které je tato kniha určená, budou porovnávat své zážitky s hlavní hrdinkou. Co při tomto porovnávání čtenářky zřejmě zaskočí, je fakt, že Karla mezi nejoblíbenější autory řadí Nietzscheho, Préverta a jako oblíbenou knihu *Bibli*. Ve chvíli, kdy se o nich zmiňuje, jako by se chtěla povýšit nad čtenářky svou inteligencí. Nebo se snad můžeme domnívat, že jejích zmínek v knize chce nabádat své čtenáře k přečtení jednoho z největších filozofů? Snaží se přilákat je ke knihám, kterými opovrhují z toho důvodu, že to není laciné čtení o životě, ale díla, u kterých se musí přemýšlet? Podle mého názoru člověk, který někdy četl tento druh knih, nemůže mít v oblibě Nesvadbovou.

Kniha je psána hovorovou češtinou, ale objevují se chvílemi i odborné výrazy. Jazykový styl, který používá ve všech knihách, ještě doplňuje často metaforami. V některých případech, povětšinou když je Karla nahněvaná, používá extrémně krátké věty, někdy dokonce jednoslabičné.

Její styl psaní není nějak okázalý, píše to, co se jí zrovna rodí v hlavě a co jí napadá. Nemůžeme tvrdit, že by dbala na slovník, ale píše tak, jak ženy doopravdy myslí a co cítí. Svoje pocity dává na povrch a podle toho její příběh vypadá. Nebere si servítky s ničím, nesnaží se text zastínit pomyslnými kudrlinkami, ale nazývá vše pravým jménem. Na druhou stranu v některých pasážích čtenáře zdržuje dlouhými souvětími, monology i dialogy o ničem.

¹⁶ HAMAN, Aleš. *Čtení pro paní a dívky*. 9. 9. 1998. [cit. 2010-03-21] URL: <<http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=LitNIII/9.1998/36/6.png>>

Na internetu jsem objevila zajímavý článek s názvem *O jablíčku, které se odkutálelo hodně daleko*. Autor se ke knize vyjadřuje následovně: „Povídky Barbary Nesvadbové byly jako vařená zelenina. Když se hodně okořenily bílým vínem, byly stravitelné.“¹⁷ Z pohledu ženy musím konstatovat, že pro mě byly stravitelné i bez vína, i když s ním by to bylo rozhodně příjemnější. Nicméně s autorem jsem za jedno v tom, že: „jediným charakteristickým rysem všech povídek je jejich zaměnitelnost, teozovitost, průhledný algoritmus, podle něhož byly zkonstruovány a v neposlední řadě nedostatek nosných témat.“¹⁸ Kniha o ničem nevypovídá, je nekvalitně napsaná, povídky jsou si podobné a nic moc čtenáři neřeknou. Navíc věci v nich nejsou rozvedeny, příběh je bez nápadu. Prostě řemeslná práce, která nenadchne ani neurazí. Autor zde zjevně porovnává spisovatelku s jejím otcem Josefem Nesvadbou. Článek je z webových stránek sci-fi literatury, a její otec byl vědeckofantastický spisovatel, jak již bylo řečeno. Je tedy více než zřejmé, že jablíčko se odkutálelo daleko, protože Nesvadba byl výtečný sci-fi autor. Nezapomínejme, že žánrově je každý úplně jinde. Není tedy na místě porovnávat dva autory různých literárních žánrů a věkových kategorií. Spisovatel sbírá bohaté zkušenosti v průběhu celého života, když pomineme pár mladých, talentovaných zázraků. Nelze tedy očekávat, že Nesvadbová bude geniální spisovatelka, když *Řízkaře* napsala jako dvacetiletá mladá slečna.

Jak již bylo zmíněno, na svého otce naráží ve svých knihách velmi často. Poprvé se s nějakým náznakem, přirovnáním nebo dokonce autobiografií, můžeme setkat hned na začátku knihy. Dále například ve třetí kapitole vede Karla dialog se svou psychiatrickou: „vždy budu hledat svého otce ve všech chlapech, postelích, tělech.“¹⁹ Stejně jako v reálném životě, zažívá Karla s otcem to samé. Probírá s ním své nejintimnější problémy. Na konci knihy se zmiňuje: „Zaklapla jsem diář a zavolala svému otci. Na rozdíl od ostatních mužů mě on bude mít rád, i když budu sebevíce nesnesitelná.“²⁰

Nesvadbová se v knize opírá do opačného pohlaví, vyjma svého otce. Hned na začátku zmiňuje jména svých milenců, která jsou podle ní asexuální. Opovrhne průměrnými muži, co pijí pivo, nemyjí se a nosí stejné oblečení. Žena, která naráží na samé průměrné muže, páchnoucí pivem a nosící stejné ponožky, bude psát o podobných typech a není se čemu divit, to se ale v případě Nesvadbové říct nedá. Snaží se zřejmě dostat pod kůži svým čtenářkám.

¹⁷ JANIŠ, Viktor. *O jablíčku, které se odkutálelo hodně daleko – Barbara Nesvadbová: Řízkaři*. 1. 11. 1998, [cit. 2010-03-21] URL: <<http://www.scifi.cz/ik/1998/19980111.htm>> odkaz již není funkční

¹⁸ tamtéž

¹⁹ NESVADBOVÁ, Barbara. *Řízkaři*. Motto. Praha, 2007. s. 18. ISBN 978-80-7246-366-4

²⁰ tamtéž, s. 111

Občas se mužům přímo vysmívá: „A ještě k tomu penis. Tak směšnou součást ženské tělo nemá.“²¹ Tento výrok je trochu přitažený za vlasy. Těžko říct, jestli získává podobnými tvrzeními sympatie žen, ale pokud ano, pak se jedná zřejmě o typ žen, které nenávidí muže. To ale v případě Karly říci nelze. Jde jen o chvilkový vztek na muže, na mužské pohlaví jako takové, protože v jiné části děje se nad touto, jak sama označuje směšnou věcí, rozplývá. Mluví tedy ženám přímo z duše, když prožívají těžký rozchod? Možná. Není to ale silně nevhodné a urážející? Co když si její knihu přečte muž a dojde k citované pasáži. Zůstane jejím čtenářem i nadále? Možná věta dobře zapadá do kontextu celé knihy a nikdo se nad ní nepozastaví. O tom zřejmě její knihy jsou, kdyby přestala v textu zesměšňovat muže a později je zase vyzdvihovat, neměly by její knihy tolik vášnivých čtenářů, přesněji čtenářek.

Po nešťastných vztazích Karla prožívá románek se ženou, který autorka s chutí popisuje. Jak píše Aleš Haman: „Děti doby po sexuální revoluce jsou v sexu přece bez zábran, mají spoustu lásek na jedno použití i zkušenost s lesbickým vztahem. Dokáží říct muži, který je zaujme: „Líbíte se mi, nechcete se se mnou vyspat?“ Přitom ovšem touží po jediném: po citovém zakotvení, po lásce s velkým L.“²² Její prvotina měla značný úspěch, a proto následovala další kniha, kde se opět objevila Karla a nikterak se nezměnila.

1.2.2 Bestiář

Druhá kniha Nesvadbové *Bestiář* s podtitulem „Bestií se žena nerodí. Bestií se žena stává. A já mám za sebou opravdu kvalitní přípravku.“ Kniha je volně navazující příběh na *Řízkaře*, ve kterém autorka nezapomněla na věnování: Všem, o kterých je tato knížka. Díky za inspiraci, pánové.

Znovu se setkáváme s ještě stále mladičkou novinářkou a studentkou Karlou. Tentokrát se však autorka nechala inspirovat jiným mužem. Hrdinou Karlina srdce je v této knize Alex Dansien. Podle popisu je krásný a pyšný se hnědými, kudrnatými vlasy i dlouhýma nohama. Příběh je v ich formě a vyprávěčem je, stejně jako u první knihy, hlavní postava. Od ní se dozvídáme, jak Alexe sama oslovila. Nicméně tento Alex ji silně využívá, snad by se

²¹ NESVADBOVÁ, Barbara. *Řízkaři*. Motto. Praha 2007. s. 11. ISBN 978-80-7246-366-4

²² HAMAN, Aleš. *Čtení pro paní a dívky*. 9. 9. 1998. [cit. 2010-03-21] URL: <<http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=LitNIII/9.1998/36/6.png>>

dalo říct i zneužívá, a ona ho bezmezně miluje. Ve chvíli, kdy zjistí, že jeho kamarád není jen ledajaký kamarád, ale vlastně milenec, má obrovský vztek. Po snaze zapomenout na něho, se rozhodne chovat se k mužům stejně. Střídá partnery jako na běžícím páse. Nejprve je jím Marek z Moravy, později prošedivělý čtyřicátník. Poté se nechá zlákat svým kamarádem Honzou z fakulty, dalším na řadě je Petr, plavčík z farmy zvířat a nakonec jí imponuje malíř v důchodu Vítězslav Novák. Po jeho smrti se na scénu dostává dávný kamarád Tomáš. Nikdo z nich jí ale nepomůže vyhnat Alexe z hlavy. Když se po dlouhé době vrátí a požádá ji o ruku, je více než jasné, že žádost přijímá. Najednou jde vše podle plánu. Ovšem až do chvíle, kdy zjistí, proč si ji doopravdy bere.

Na první pohled banální příběh o naivní mladé dívce, která se zamiluje do člověka, jehož nemůže mít. V knize se čtenář může zasmát, očekávat mírné napětí, jakže to s Karlou a Alexem dopadne, ale to je asi všechno. Literární dílo se zajímavým tématem to není a po její prvotině ho snad nikdo ani nemohl očekávat. Jde znova o jednoduché téma, ke kterému přilne mnoho mladých slečen a dam. Po přečtení je každému jisté, že příběh je opět silně autobiografický. V tomto případě sama Nesvadbová přiznává, že je na motivy skutečné události.

Bestiář se skládá z 25 kapitol a je na rozdíl od předchozí knihy doplněn o ilustrace. Černobílé a lehce eroticky laděné fotografie jsou výsledkem Vladimíra Štrosse. Téměř na konci každé kapitoly můžeme na těchto fotografiích objevit muže se ženou, kteří mají být zřejmě propleteni s příběhem a mají čtenáři dodat něco víc. Vypravěčem, jak již bylo zmíněno, je Karla. Děj je vyprávěn v přítomném čase, ale díky bohatým vzpomínkám se dostáváme do času minulého. Často se setkáme s dialogy postav a s vnitřními monology, které vede Karla. Snaží se dát najevo své pocity, vysvětlit je a přiblížit čtenáři, co cítí. Vede úvahy nad konkrétními situacemi, ale někdy jen prohodí to, co se jí právě honí hlavou. V jednu chvíli chce být zřejmě statečná, když tvrdí: „Nechci, aby si myslel, že jsem srab?“²³, ale po chvíli se dozvídáme proč: „Už si nepamatuji, že mne mlátil, že mne držel nad otevřeným oknem a přemýšlel, jestli mne hodí dolů. Že té noci pěstí rozbil skleněné dveře. Svázal mne. Střepem přejížděl po mém nahém těle.“²⁴ Po této scéně by si každý řekl, že zřejmě nejde o jen tak nějakého muže, rozhodně ne romantika, ale drsného chlapa, který je pro Karlu mužem čísla jedna. Jenže o pár stran dále se dočteme, co si myslí Alex: „Nebaví mne být chlapem.

²³ NESVADBOVÁ, Barbara. *Bestiář*. Motto. Praha 2007. S. 13. ISBN 978-80-7246-354-1

²⁴ Tamtéž, s. 13

Nedokážu být mužem, oporou, hrdinou, otcem... Neumím to. Chtěl bych být ženou.²⁵
Poněkud zvláštní tvrzení. V druhé polovině knihy se něco podobného promítá v hlavě Karly: „Kdybych byla chlap, nosila bych knírek. Malý, dlouhý, a la Dálí. Je mi opravdu líto, že nejsem muž. Protože ač nechci, často mívám typicky mužské pocity.“²⁶ Těžko říct, kam chtěla Nesvadbová strhnout čtenáře, ale působí to poněkud schizofrenně.

I v *Bestiáři* se setkáváme s nevidanou krátkostí některých vět stejně jako v *Řízkařích*: „Neptej se. Nehádej se s ním. Dej mu čas. Uvidíš.“²⁷ Nabízí se nám možnost nahlédnout znovu do života Sabiny, nejlepší přítelkyně, která se snaží být nápomocná a vždy po ruce s dobrou radou. Kapitoly jsou vesměs všechny stejné až na pár výjimek. V kapitole *Týden za týdnem* jsou menší podkapitoly, u kterých klade důraz na přesné linie, jak se co událo. Nejprve je text a pak název druhý týden, následuje opět text a název třetí týden a pokračuje dál. V kapitole *Kocovina* je do textu vložen dopis, což je novinka v jejím stylu psaní.

V předchozí kapitole jsem nastínila zmínku o autorech, které Karla představuje jako své oblíbence. I v této knize nezapomněla na umění. Vyjádřila se k oblíbeným umělcům, jako jsou van Gogh, Matis, Picasso, Goya a Beckmann. V tomto případě si myslím, že se mohla více trefit do podvědomí žen, které čtou její knihy. Rozhodně více čtenářek půjde na výstavu obrazů, než aby si přečetly *Bibli*. Zmínila se také o Kunderovi, ke kterému se vtipně vyjádřila v knize Jana Hůly, když naznačila, že ji viděl v kočárku a prohlásil: „Libuško, to je pěkně hnusný dítě.“²⁸ Tento výrok se mu tedy nesnažila nijak vrátit a vyjádřila se kladně i k jeho knize.

Bestiář se stal doslova hitem a ještě větším, což jistě potěšilo její fanoušky, se stal stejnojmenný film natočený na motivy této knihy. I přes veškeré neshody s režisérkou Irenou Pavláskovou, nedostatek sponzorů a financí, dostal jejich společný nápad do zdárného konce. V porovnání s knihou je film velmi podobný. I když postava Karly není prsatá blondýna a Alex nemá černé kudrnaté vlasy, zhostili se těchto rolí Danica Jurčová a Karel Roden dobře. Děj filmu je v podstatě stejný jako v knize. Až na pár situací, kdy se nějaké scény přidaly. Namátkou závěrečná scéna v knize vůbec není a další scény se nepoužily nebo upravily. Například milenec Alexe se jmenuje v knize David, ve filmu je to Tomáš, zatímco takhle se

²⁵ NESVADBOVÁ, Barbara. *Bestiář*. Motto. Praha 2007. S. 16. ISBN 978-80-7246-354-1

²⁶ tamtéž, s. 97

²⁷ tamtéž, s. 49

²⁸ HŮLA, Jan. *Barbara Nesvadbová u zpovědi. Co skrývá pod kůží?* Formát a Hart. Praha 2001. S. 70. ISBN 80-86155-88-9

podle námětu jmenuje dávný kamarád Karly, který se na plátně neobjevil vůbec. Změna jmen postav by mohla být pro někoho matoucí a zkreslovat příběh do jiného konce. Postava spolužáka Honzy je také pozměněna. V předloze se s Karlou intimně sblíží a následně vyhýbá, protože ji pouze využil ke své školní práci, jako desítky dalších dívek. Ve filmovém provedení vidíme Honzu v podání Kryštofa Hádka jako hodného kamaráda, který se marně snaží s Karlou sblížit. Scénář nikdy není do slova a do písmene stejný jako předloha. Není se čemu divit ani v tomto případě.

Dialogy jsou podobné, v některých situacích identické s těmi v knihách. Hrdinka filmu vede vnitřní monology, ale podle Nesvadbové mnohem méně: „Režisérka Irena Pavlásková některé moje věci škrtila. Hlavně vnitřní monology. Moje hrdinky se sebou v knihách rozmlouvají mnohem víc, snaží se vyjasnit si své vztahy, Možná to není ta pravé filmová řeč.“²⁹ Na otázku, jak moc byla s filmem spokojená, odpověděla: „Ano, s filmem jako s celkem ano, nicméně najdou se pasáže, které mi vysloveně nesedí. Já mám totiž hrozně ráda ženský. Ráda pro ně píšu, ráda s nimi mluvím, a nikdy se jim nevysmívám. Takže třeba scénka o pozorování špeků ve sprchách se mi zdá hloupá, nevhodná.“³⁰ Výrokem potvrzuje svoje přitakávání ženám, kterým se opravdu nikdy nevysmívá. Zejména v dalších dvou knihách. Umí z ženy udělat nešťastnou, ubohou, ztrápenou, opovrhovanou, zneužívanou, milující matku svých dětí.

Takhle se ženy opravdu cítí? Nejspíš žiju na špatném místě, protože nikoho ve svém okolí podobně zdeptaného neznám. Jistě, dnešní uspěchaná doba možná znavuje, a ženy musí zvládat práci, domácnost i děti, ale vybraly si to. Chtěly emancipaci, mají ji mít. Nechci tvrdit, že já taková nejsem. Stále si na svá bedra nabaluji další a další úkoly a ženu se vpřed, ale chci to. Když někdo chce být mámou na plný úvazek, může jí být. Každý si může dobrovolně vybrat, jakým směrem půjde. Karla v tomhle směru stále bádá, alespoň na mě tak působí. Nejistá, nevyzrálá a neví pořádně, co chce, i když by se mohlo zdát, že ví. Hledá muže svých snů. Proč ho tedy stále nenalézá?

Vraťme se ale zpátky k filmu. *Bestiář* bylo možno poprvé shlédnout v roce 2007. Jaké dojmy z něho měla sama autorka knihy? „Knihu, podle níž letošní film vznikl, jsem napsala před deseti lety. Je tam dost holčičího plácání, snaha vyrovnat se s vlastními citovými zmatky

²⁹ VERECKÝ, Ladislav. *Barbara Nesvadbová: Samozřejmě jsem nepoučitelná blondýna*. 14. 5. 2007 [cit. 2010-03-21] URL: <http://ona.idnes.cz/spolecnost.asp?c=A070511_101756_ona_ony_jup>

³⁰ ŠEBA, Michal. *Barbara Nesvadbová – Pohádkář není veselý*. 13. 2. 2009 [cit. 2010-03-21] URL: <<http://www.okolohradce.cz/repo/barbara-nesvadbova-pohadkar-neni-vesely--5388.html>> odkaz již není funkční

[...] Ale žádný nadhled. Měla jsem tenkrát pocit, že papír unese všechno. Bylo mi fuk, co si myslí čtenář, kritici, přátelé.“³¹

Nesvadbová se objevila ve filmu při natáčení scén v redakci Harper's Bazaar, kde byla možnost nahlédnout do autorčina pracovního prostředí. Film působí silně autobiograficky, možná ještě více než předloha. Rozhovory, které vede s rodiči ve filmu, jsou totožné s těmi, které vedla Nesvadbová ve skutečnosti. Mají podobné vztahy i zaměstnání. Vedou například dialogy o výchově podle knih, problémy s muži a v jedné scéně jí dokonce maminka říká, jak na muže, kteří mají milenky. V reálném světě kolovaly o Josefu Nesvadbovi zvěsti, že patřil právě mezi muže, kteří mají kolem sebe spoustu žen, milenek.

Názvy typu romantické drama nebo erotický horor, se zdají být poněkud směšné. Jasně je, že jde o autobiografický film, feministicky zaměřený. Zaměřen je proti mužům, ale ukazuje ženskou naivitu a hloupost. Samozřejmě netvrdím, že ženy obecně jsou všechny stejné, ale věřím, že film zaujal určitě více divaček, než diváků. Není se čemu divit, feministka, za kterou se Nesvadbová považuje, moc příznivců ze strany mužské populace mít ani nemůže.

Kdysi bývalé kamarádky Pavlásková a Nesvadbová na něm pracovaly téměř šest let, než sehnaly dostatek prostředků k natočení, a když se nakonec vše povedlo, rozhádalo to obě natolik, že už spolu zřejmě nikdy nic nenatočí. Film celkově moc nenadchl a neměl ani kladné recenze. „Všechna setkání postav a jejich problémy vyznívají velmi povrchně. Pavlásková se sice příliš nemohla opřít o kvalitu slova v podobě literární předlohy, ale mohla zkusit sama experimentovat a hledat. Jistě by to bylo přínosnější, než mechanicky opakovat a tím nechat narativní stavbu rozplynout do neznáma. Herci odvádí svůj průměrný standard a nikdo příliš nevyčnívá.“³² Další recenze poukazuje na komerční charakter celého snímku: „Nudou oplývající film, tvářící se trochu jako umění a trochu jako obchod, není prakticky pro nikoho a není také ničím. Rozšíří, tak již početnou řadu zbytečně natočených českých filmů. Snaha a touha samy o sobě k vytvoření filmu nestačí.“³³ Na druhou stranu Pavláskové film *Bestiář* přijali na MFF v Montrealu.

³¹ VERECKÝ, Ladislav. *Barbara Nesvadbová: Samozřejmě jsem nepoučitelná blondýna*. 14. 5. 2007 [cit. 2010-03-21] URL: <http://ona.idnes.cz/spolecnost.asp?c=A070511_101756_ona_ony_jup>

³² SZABÓ, Daniel. *Bestiář*. 16. 4. 2007 [cit. 2010-09-19] URL: <<http://www.kdykde.cz/recenze/?id=128>>

³³ tamtéž

1.2.3 Život nanečisto

Život nanečisto je už třetí kniha Barbary Nesvadbové, která opět volně navazuje na předchozí díla. Setkáváme se s Karlou, její nejlepší kamarádkou Sabinou a hlavně se střetáváme se spoustou mužů. Tentokrát je o několik let starší Karla poprvé těhotná, ale rozhodne se jít na potrat. Po tomto rozhodnutí trpí depresemi, bere léky, zapíjí je alkoholem a trápí se. Sex a vztahy zde hrají opět důležitou roli. Mnoho čtenářek čekalo s napětím, jak bude život Karly pokračovat. Ale očekávaly to, co se s Karlou opravdu děje? Zhrzená, nešťastná, bez muže a s antidepressivy. S tím zřejmě velkou díru do světa neudělá. Každopádně pátrání po tom pravém ji bude provázet snad po celý její život, který jak tvrdí, žije nanečisto.

Kniha se skládá z 29 kapitol. Například první kapitola je členěna jako deník. Mladá novinářka u každého dne v týdnu vypráví o vztahu. Jedná se o drobné úvahy nad životem. Příběh je i zde vyprávěn Karlou v první osobě, kde vede spoustu vnitřních monologů. V celé knize přemýšlí nad vztahem, životem: „jak přežít – co je vlastně zlo?“³⁴ Snaží si vysvětlit city, kterými oplývá k Markovi. Používá fakta a statistiky, sarkasmus, metafory a pesimistický pohled na svět. Znovu se setkáváme se stejným námětem, stylem, jazykem. Kromě toho, že hrdinka se posunula v životě dál a je starší, se v podstatě nic nezměnilo. Jedná se pořád o jakousi výpověď autorky, její autobiografický příběh, se kterým se má zřejmě vnitřní potřebu ukázat světu. V podstatě celá tato kniha je o ničem, žádný ucelený příběh a těžko se dá kniha považovat za literárně hodnotné dílo. I když od někoho, kdo nazve kapitolu například Requiem pro Fifinku, nelze čekat, že bude přínosem. Vladimír Novotný se k této knize vyjádřil: „Ze všeho nejtruchlivěji je na třetí knížce Barbary Nesvadbové asi okolnost, že téměř o ničem nevypovídá. [...] Mladá novinářka Karla tudíž v podání stejně mladé autorky prozatím v rámci svého transparentního příběhu pětadvacetileté dívky prožívá všehovšudy jakýsi „život o prožitcích“ a stále více se pohybuje v jejich bludném kruhu. Není divu, že onen život nebo Život stále víc u ní vyznívá a je žit a je napsán jakoby skutečně nanečisto.“³⁵

Autorka nezapomněla ani na feministický pohled na svět, v tomto případě možná opačný než normálně. Důkazem je vzpomínka Karly: „Nedávno jsem si na feministické přednášce vyslechla Aristotelova slova: „Samice je samicí proto, že se jí nedostává určitých

³⁴ NESVADBOVÁ, Barbara. *Život nanečisto*. Motto. Praha 2006. S. 22. ISBN 80-7246-344-6

³⁵ NOVOTNÝ, Vladimír. *Příliš málo, aby je znala, příliš mnoho, aby jim věřila*. Roč.1, č.10. 31. 10. 2000, s. 32-34 [cit. 2010-03-04] URL: <http://www.dobraadresa.cz/2000/DA10_00.pdf>

vlastností. Na podstatu ženy se musíme dívat z toho hlediska, že trpí přirozenou nedostatečností.³⁶ A na další stránce reaguje: „ Skončila éra štrůdlů. Nastává éra seberealizace. A to, že bych byla ráda něčím přívěskem, slabším pohlavím, domácí puťkou se sny paní Bovaryové, to si s vysokoškolským diplomem netroufám ani verbalizovat. K čertu s Wolfovou, Atkinsonovou a Friedanovou, myslely to dobře. Myslely. Ale nedomyslely – prostě typický ženský – trpíme přece přirozenou nedostatečností.“³⁷

Stále častěji v rozhovorech ale také v této knize vyzdvihuje feminismus. Dokola opakuje, že ženy mají nyní volební právo a mohou studovat.

1.2.4 Pohádkář

V další knize nazvané *Pohádkář* se opět setkáváme s hlavní hrdinkou Karlou. Kniha vyšla po osmi letech, a stejně jako se změnila sama autorka, se změnila i Karla. Dospěla, zestárla a stala se matkou dvou dětí. Kdo čeká, že zde bude už klidná a žít spokojený rodinný život, mýlí se. Karla stále řeší ten stejný a opakující se problém. Problém jejího života, a tím jsou muži.

Nesvadbová se zmínila, že: „na rozdíl od předchozích románů, které občas vycházely z vlastního života či ze života přátel, *Pohádkář* není románem autobiografickým. Je příběhem o fatální závislosti, o vášni i o životních ztrátách.“³⁸ Souhlasím, že v této knize nevidím tolik podobných situací a navíc píše trochu jiným stylem, než jsme byli doposud zvyklí. Po přečtení prvních pár stránek knihy se na mě přenesl jakýsi depresivní pocit. Karla nejdřív zažívá rozchod s dalším mužem, v tomto případě dokonce rozvod, což čtenáře nijak nepřekvapí, ale následně začne vyprávět o svých blízkých, jejich ztrátě, úmrtí. „Tři životy. Tři smrti. V jeden rok.“³⁹

Právě smrt je v této knize jedním z hlavních témat, a tím se autorka odpoutala od pouhého vyprávění o vztazích, sexu a přátelství. Popisuje, jak ji opouští otec, co říká na smrtelné posteli, co se děje po jeho úmrtí. To samé zažívá s dědou, babičkou, do toho vloží

³⁶ NESVADBOVÁ, Barbara. *Život nanečisto*. Motto. Praha 2006. S. 59. ISBN 80-7246-344-6

³⁷ tamtéž, s. 61

³⁸ ULMANOVÁ, Lucie. *Bára Nesvadbová: Ráda své čtenáře potkávám*. IN: *Tyden*. 5. 8. 2008 [cit. 2010-09-19] URL: <http://www.tyden.cz/rubriky/lide/o-kom-se-mluvi/bara-nesvadbova-rada-sve-ctenare-potkavam_73949.html>

³⁹ NESVADBOVÁ, Barbara. *Pohádkář*. Motto. Praha 2008. S. 14. ISBN 80-7246-344-6

příběh kamarádky Sabiny, které se otec oběsil. Má dvě děti, kterým musí být dobrá máma, především silná a rychle se s nenadálými situacemi vypořádat. Je to příběh emotivní, o pocitech, které má. Karla do toho vypráví o rozvodu nebo o muži jménem Mára, který sám trpí depresemi kvůli dluhům. Mimo jiné vede vnitřní monology, ale mnohem hlouběji sahá do své mysli a snaží se najít odpovědi na otázky o životě a ne pouze o mužích. „*Pohádkář* není veselá knížka. Ani to není nijak lehké čtení, jako byly mé předchozí knížky“⁴⁰ tvrdí sama autorka.

Zajímavost, na kterou čtenář narazí, jsou básně od Mariny Cvetajevové ze sbírky *Hodina duše* z roku 1924. Poprvé ji objevíme na začátku, později je v textu i na samotném konci knihy. Kniha obsahuje i báseň od Puškina, kterou začíná kapitola *E-mail na rozloučenou*. Nedrží se linie jako u předchozích knih. Vypráví děj ich formou, kdy je Karlou, ale v další kapitole ho vypráví úplně jiná žena, Dana. Jedná se o druhou hlavní ženskou postavu v knize. Jde o sokyně, které bojují o Máru. Zatímco on je podvodník a lhář, Karlu miluje, ale u Dany cítí pocit jistoty a pochopení. V druhé části knihy jde o emocionální boj, kdy každá z nich bojuje sama se sebou, se svými pocity a touhami, ale jde i o boj mezi ženami samotnými. Každá ho chce mít jen pro sebe, ale nedaří se to ani jedné. Příběh končí vzetím Máry do vězení.

Novinkou je zde vyprávění dvou žen, které popisují vše ze svého úhlu pohledu. Další změnou je, že příběh je vyprávěn retrospektivně. Nejprve jsme na začátku, kdy píše o Márovi a svém otci, který má za dva dny zemřít. Pak se o něm zmiňuje, jako o mrtvém a v další kapitole je mu po boku, když umírá. Později je teprve ve fázi, kdy zažádá o rozvod. To ve čtenáři může vyvolat zmatek a nepochopení. Nikde není označeno, že jde o Karlu či o Danu a v jakém čase jsou. Musí se dávat pozor, což u předchozích knih nebylo zapotřebí. Markéta Karešová, šéfredaktorka časopisu Svět literatury se ke knize vyjádřila následovně: „Ještě teď kroutím hlavou nad tím, jak je možné, že jsem knížku s tématem nenaplněného vztahu s ryze ženskými tématy a postoji, což v literatuře jinak považuji za brak, dokázala přechít se zaujetím. Několik kapitol jsem tápala, protože mi ne vždy bylo jasné, za kterou hrdinku autorka právě tasila meč. Celá kniha je psána v první osobě a ne vždy je hned

⁴⁰ ŠEBA, Michal. *Barbara Nesvadbová – Pohádkář není veselý*. 13. 2. 2009 [cit. 2010-03-21] URL: <<http://www.okolohradce.cz/repo/barbara-nesvadbova-pohadkar-neni-vesely--5388.html>> odkaz již není funkční

zpočátku jasné, která ze dvou žen zbožňovaného Máry, je právě na programu. Trochu schizofrenní způsob psaní, ale zajímavý a neobvyklý.⁴¹

Spisovatelka Renata Petříčková se vyjádřila ke knize poněkud jinak: „Román by byl báječným oddychovým čtením, cestou do hloubi ženské duše a všechna trápení by měla něco společného s muži, ale... Hlavní hrdinka je již dospělá žena se dvěma dětmi a kolem ní se už děje i něco jiného, než milostné extáze a pády. Jsou tu tentokrát i pády jiné, ty konečné, životní. Karla na něj myslí, je s ním v tomto románu konfrontována poměrně často, a tak ve vás po přečtení *Pohádkáře* nezůstane jen ten Pohádkář Mára a horké milostné scény, ale i námět k zamyšlení nad smyslem života...“⁴²

Nepříliš kladně reagoval na knihu Jaroslav Balbín slovy: „Kniha je psána šroubovaným stylem, dialogy jsou strojené, autorka je leckdy přehnaně sentimentální a patetická. Lépe než jako o románu bychom o *Pohádkáři* měli mluvit jako o souboru výpovědí dvou tří hrdinek. Tyto výpovědi spolu příliš nekorrespondují; knize chybí evidentní logika. [...] Po *Řízkařích*, *Bestiáři* a *Životě nanečisto* čtvrtý knižní titul třiatřicetileté dcery spisovatele Josefa Nesvadby tedy není příliš kvalitní čtivo, a s tím by se snad s knihou i autorkou dalo rozloučit. Jenže fakt, že Nesvadbová je jedním z nejčtenějších českých autorů a její tituly se v Čechách vydávají v nebývale vysokém nákladu, toto adieu trochu problematizuje.“⁴³ O čemž svědčí fakt, že *Pohádkář* vzbudil velký zájem u čtenářek a dlouho vedl žebříčky prodejnosti. Stal se bestsellerem, a proto není divu, že vyšel také na audio nahrávce. Své hlasy propůjčila Karle Tatiana Vilhelmová a Daně Dana Morávková.

Pohádkář na rozdíl od předešlých knih ve mne zanechal něco naprosto jiného nebo spíše řečeno, zanechal ve mně „něco“, co se o předchozích titulech říci nedá. Možná za to mohou nelehké životní situace, které se během těch osmi let, kdy autorka nepsala, vpletly Nesvadbové do cesty. Smrt otce, narození dcery, rozvod a mnohem více. V každém případě jsem ráda, že jsem ji mohla poznat i v trochu jiném světle a nečíst jen jakýsi deníček jejího milostného života. Zajímavě pojaté vyprávění, jiný styl psaní, trochu zmatený, ale v celku obstojné čtivo.

⁴¹ KAREŠOVÁ, Markéta. *Bára Nesvadbová*. [cit. 2010-09-19] URL: <<http://www.svet-literatury.wz.cz/recenze/pohadkar.htm>> odkaz již není funkční

⁴² PETŘÍČKOVÁ, Renata. *Barbara Nesvadbová: Pohádkář*. 29. 7. 2008. [cit. 2010-09-19] URL: <<http://www.femina.cz/magazin/zabava/barbara-nesvadbova-pohadkar.html>>

⁴³ BALVÍN, Jaroslav. *Pohádkář*. [cit. 2010-06-12] URL: <<http://www.czechlit.cz/nove-knihy/4705-pohadkar/>>

1.2.5 Brusinky

Brusinky jsou v pořadí pátou knihou spisovatelky Barbary Nesvadbové. Kupodivu vůbec nemají nic společného s Karlou a nenavazují na předchozí knihy ani v nejmenším. Jedná se o sbírku fejetonů a povídek. Nikoho nepřekvapí jejich obsah. Jsou o vztazích, lásce, rodičovství, přátelství, zkrátka o všedním i nevšedním životě. Mnoho z nich bylo již publikováno v denících, novinách nebo periodikách, a to zejména v Harper's Bazaar. Svým způsobem se jedná o feministické texty, čímž Nesvadbová nijak nevykolejila z běžného psaní. Kniha je doplněna taktéž jako *Bestiář* ilustracemi. Tentokrát nejde o eroticky laděné fotografie, nýbrž o fotografie vtipné s nápaditými karikaturami. V knize se ukrývá mnoho obrázků, které dávají najevo, co si ženy myslí o mužích. Člověk je musí brát s určitou rezervou, lehkostí a nadsázkou. Ilustrace se neujal Vladimír Štross, ale Mišo Dúha a zhostil se jí velmi originálně a vtipně. Ostatně téměř všechny jeho obrázky jsou plné humoru. Co říká na ilustraci v *Brusinkách*: „Na ženských tématech pracuji vždy s nesmírnou radostí. A i když se na první pohled může zdát, že ve svých obrázcích v *Brusinkách* silně nadřžuji ženám, určitě tomu tak není. Jsem přece chlap, a to by mi moji soukmenovci nikdy neodpustili. Jen jsem se pokusil vyjádřit ženám obdiv, že to s námi vůbec vydrží.“⁴⁴

Kniha vyšla roku 2009 a překvapivě se o vydání nepostaralo Motto a její kamarádka Romana Přidalová, nýbrž nakladatelství Deus v koedici s Nakladatelstvím BRÁNA. Kniha se stala nejprodávanější beletrií v ČR a měla takový úspěch, že byla nominována na literární cenu „Cena Český Bestseller.“ O prvenství bojovala spolu se Zdeňkem Svěrákem a jeho knihou *Povídky*. Ani jeden z nich bohužel nestačil na populárního Michala Viewegha, který je porazil s knihou *Povídky o lásce* a získal tak cenu v hlavní kategorii, Česká beletrie pro dospělé.

Kniha *Brusinky* je psána pro ženy. Jak na ni ale nahlíží pánové? Použiji výrok neznámého Františka Pašingra, který mě zaujal: „Jsou mladé, krásné a úspěšné. Potom přijdou 30. narozeniny a ony zjistí, že jsou příliš emancipované na to, aby dokázaly žít dlouhodobě s mužem. Začnou se bát chvíle, kdy se kolem nich přestanou muži točit a ony zůstanou osamělé. A v tom to asi bude, tyto moderní emancipované ženy se ve všem vyrovnaly mužům, jen jim chybí to hlavní, neumí být parták. Stále si myslí, že budou zamilované celý život a

⁴⁴ Nová kniha Barbary Nesvadbové *Brusinky*. 2. 4. 2009. [cit 2010-03-21] URL: <http://ona.idnes.cz/nova-kniha-barbary-nesvadbove-brusinky-d97-/faiyo.asp?c=A090402_122007_faiyo_ves>

pokud to nevyjde, muže opouští. Manželství ovšem není o lásce (natož o zamilovanosti), ale o spolupráci, toleranci atd. prostě mít parťáka, na kterého se mohu vždy spolehnout. Zním ženy, které takové nejsou a tyto problémy nemají, ale ty nečtou BAZAAR a jejich muži nečtou Esquire.⁴⁵

Těžko říci jestli z něho mluví ješitnost, špatná zkušenost nebo to takhle prostě cítí. Zkrátka já si také občas přečtu Bazaar nebo jiný ženský časopis a můj přítel rád nahlédne do Esquiru či jiného pánského časopisu a necítím se jako feministka, která má doma figurku. Možná, že za pět let změní názor, ale zatím s tímto výrokem nesouhlasím a troufám si říci, že je natolik zaměřený proti moderním ženám, až mě rozesmál. Ale každý má právo na svůj názor. Tento pán Pašinger na svém internetovém blogu dokonce o sobě tvrdí: „Mám takovou zvláštní psychickou úchylku. Možná je to něco na způsob ponorkové nemoci. Když se na někoho musím dlouho dívat, tak k němu získám averzi. Něco jako alergii, ale Fenistil na to nezabírá.“⁴⁶ Možná, že se na Barbaru Nesvadbovou díval jako na krásnou ženu tak dlouho, až na ní zkrátka dostal alergii.

Zaměříme se nyní na názory žen. Například Klára Kubíčková se k *Brusinkám* vyjádřila takto: „Skoro devadesát fejetonů sebraných do Brusinek vychází ze stereotypů (ženy nerady lezou po horách, když musí mít na nohách ty ošklivé boty) či vztahuje na ženy to, co platí i o mužích (touží po jistotě i po nezávislosti a sem tam spí s někým mimo manželství). Některé sice mají v úvodu vážně míněnou emancipační otázku, autorka však neumí pointovat, a tak většinou smete odpověď lehce úsměvnou douškou, jež se skutečným rozuzlením souvisí jen málo. Kdyby těch textů aspoň bylo jen třicet! Takhle je to sbírka úvah, která (byť nechtěně) urazí skutečné feministky (a nás je jich mezi potenciálními čtenářkami dost) a ty ostatní přesvědčí o tom, že feminismus je, s prominutím, jen pro odbarvené blondýny.“⁴⁷

1.2.6 Garpíškoviny aneb Bibi a čtyři kočky

Za zmínku stojí i nejnověji vydaná kniha Barbary Nesvadbové. Nenajdeme v ní ani pokračování příběhu s ústřední hrdinkou Karlou, ani fejetony, glosy či povídky. Tato kniha je

⁴⁵ PAŠINGR, František, Barbara Nesvadbová: *Brusinky*. 13. 5. 2009. [cit. 2010-09-19] URL: <<http://www.hint.cz/fanys/fanys222.htm>>

⁴⁶ PAŠINGR, František, *pasngr.blog.idnes.cz*, [cit. 2010-09-19] URL: <<http://pasngr.blog.idnes.cz/c/149536/Portrety.html>>

⁴⁷ KUBÍČKOVÁ, Klára. *Brusinky nechtě urážejí feministky..* 5. 9. 2009. [cit. 2011-02-26] URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=72384>> odkaz již není funkční

slibovaná pohádka pro děti. Vydalo ji nakladatelství BRÁNA, podobně jako tomu bylo u předchozí knihy *Brusinky*. To, že se Nesvadbová chystala zaútočit svou tvorbou na děti, jsme mohli zaregistrovat již před několika lety, kdy se stala matkou. Letos své sliby naplnila a udělala radost nejen dětem, ale možná i některým dospělým jedincům.

Název *Garpíškoviny* vznikl podle psa, kterého autorka vlastní. Právě on se jmenuje Garp a celou knihou provází. Vypravěčem je v tomto případě pes, což v knize určené dětem není nijak zvláštní. I když se jedná o pohádku, jsou v knize patrné autobiografické rysy. Garp vypráví, jak si ho panička přivezla do bytu, později mluví o jejím těhotenství a následném příchodu s Bibi, a nakonec o přestěhování do domku se zahradou, kde se střetává s kočkami. Děti se u knihy pobaví a v určitých chvílích pocítí i napětí či obavy. V knize jsou ilustrace, kterých se ujala Petra Vykoukalová a zhostila se jich na výbornou. Skvěle doplňují příběh a jsou výstižné a vtipné. Povětšinou na začátku každé kapitoly se setkáváme s dvoustránkovým obrázkem, který jak je hned patrné, kreslilo dítě. Těchto ilustrací se zhostila autorčina dcera Bibiana a knize tak dodala jiný pohled, ryze dětský. Na konci knihy jsou fotografie všech zúčastněných zvířecích postav v pohádce.

Garpíškoviny mě potěšily tím, že jsem se na chvíli mohla vrátit do dětství, přečíst si příběh, který je odlišný od těch, které prožívám nebo čtu v knihách. Je to jakési příjemné odpoutání od reality a vtáhnutí do jiného světa. Do světa dětského, naivního, bezstarostného a plného fantazie.

Recenze na knihu ale přesto nejsou příliš kladné: „Jenže realismus v literatuře pro děti moc nefunguje. Respektive nefunguje tam, kde nemá autorka o čem vyprávět. Nesvadbové příběhy-nepříběhy, naskládané pod titul *Garpíškoviny*, mají za téma vztahovou trojčlenku pes – kočka – dítě a vystačí si s ní na sto dvaceti stránkách. Problematický je však i opačný postup: fantazírování za každou cenu.“⁴⁸

1.2.7 Shrnutí

Na závěr mi nezbyvá než konstatovat, že Nesvadbová patří do proudu české ženské literatury právem. Svědčí o tom stálý zájem o její knihy a stále stoupající počet čtenářek.

⁴⁸ Mladá fronta dnes, *České autorky píšou pro děti*. [Cit. 2011-02-26] URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=40447>>odkaz již není funkční

První tři knihy mě nikterak neoslovily a obyčejný příběh o mladé dívce, hledající správného muže pro život, dokáže napsat mnoho spisovatelů. Je ale vidět, že ví, o čem píše. Rozumí ženám, jejich problémům s muži, nejspíš proto, že sama je ženou hledající vhodného partnera a dokáže vzbudit zájem u čtenářek. Mezilidské vztahy jsou problematikou, která bude zajímat spoustu lidí, v jejím případě ženské pokolení.

Pohádkář je dílo v mnohém se lišící od tří předchozích a je patrná mnohem větší propracovanost. Autorka ukázala, že dokáže použít i jiný styl, než kterým do té doby psala a použila retrospektivní vyprávění dvou žen, které se jí povedlo.

Nesvadbová dosahuje stejných kvalit jako její kolegyně, autorky ženského proudu české literatury, kterými jsou například Halina Pawlovská nebo Irena Obermanová. Jestli se ale jedná o kvality zcela literární, o tom jsou velké pochybnosti. To, že autorky píšou o ženách a pro ženy, dokážou navodit vtipnou atmosféru, mluvit z duše mnoha žen a vymyslet příběh, který zažije v životě snad každá žena, ale ještě neznamena, že patří do české literatury jako uznávané spisovatelky. Prodejnost knih vypovídá o čtivosti a oblibě. Proč ale nedostala Nesvadbová nějaké ocenění? Proč jako o pár let mladší Petra Soukupová nedostala hodnotné literární ceny? Zřejmě proto, že se nevěnuje typu literatury, která má být oceněna, ale odpočinkové literatuře, kterou si přečtou ženy pro odreagování. U jejích knih člověk nemusí přemýšlet. Přečteme si jednoduchý děj, uděláme si obrázek a druhý den si řekneme: O čem, že je ta kniha od Nesvadbové? To je o té Karle, co stále nemůže najít muže na vztah, ale v posteli jich měla požehnaně. Zamyslí se někdo nad tím proč? Pochopí, co tím chtěla autorka sdělit světu? Ne, protože není co chápat. Její knihy jsou jednoduché, obyčejné a i když mluví mnoha ženám z duše, kdyby je nenapsala, svět by se nezbořil. Buďme za ni ale rádi.

2. Feminismus

V této kapitole bych se ráda pozastavila nad tím, co vlastně feminismus znamená, a jestli existuje nějaká přesná definice. Dále navážu na feminismus v literatuře. Kde se vzal, jak se projevuje a propojuje s obyčejným životem žen, i kdo o něm píše. Uvedu několik příkladů, proč si myslím, že feministicky zaměřená jsou rovněž díla Barbary Nesvadbové. Nezapomenu zmínit také jiné české či zahraniční autorky, které inklinují k feministickému stylu psaní, nebo jsou poznamenány životem a převádí své traumatické životní situace, zklamání nebo přešlapy na hrdinky svých knih. Druhá kapitola s názvem feminismus by měla objasnit vývoj žen ve společnosti. Přesněji řečeno, jaká kritéria musela splňovat žena v devatenáctém století a k čemu postupně dospěla ve dvacátém prvním století.

2.1 Význam a definice feminismu

Pro pochopení základních znaků a významu feminismu si dovoluji citovat několik pasáží z různých zdrojů, ať internetových nebo knižních. Ustálenou a neměnnou definici, která by platila, jsem neobjevila. Všude se alespoň trochu liší a díky neustálému vývoji se i stále mění. Definovat feminismus je velice obtížné, jelikož není pouze jeden. Zajímavým výrokem je například tento: „Ženské hnutí nepřináší pouze poselství o nutnosti mocenského a statutárního vyvážení vztahu mezi mužem a ženou, jak se domnívají mnozí nezasevění. Jde o to, že bez „feminizace“ lidské historie nemůže svět nejspíš ani přežít.“⁴⁹

Po hledání definice feminismu na internetu jsem narazila na několik odkazů, ze kterých bych mohla citovat. Například zde je objasněno, že: „feminismus je neprávem označován jako směr, který je proti mužům, v lepším případě jako problém, který se týká pouze žen.“⁵⁰

Všem, kdo se o feminismu někdy doslechli, není na první pohled jasné, o co přesně jde. Laik si řekne, že feministky chtějí dosáhnout stejných práv a mít nebo umět vše, co muži. Jiní si myslí, že jde o program zaměřený proti mužům, a někdo se nad tím nepozastavuje vůbec, protože ho to nezajímá. Pro pochopení toho, co se za feminismem skrývá, bychom měli přistoupit raději k pátrání ve spolehlivějších zdrojích, a to v knihách. Přejdeme raději k těm,

⁴⁹ SLIPP, Samuel. *Freudovská mystika, Freud, ženy a feminismus*. Triton. Praha 2007. s. 89. ISBN 978-80-7254-891-0

⁵⁰ SOKAČOVÁ, Linda. Stručná historie feminismu [cit. 2010-10-24] URL: <<http://www.feminismus.cz/historie.shtml>>

kteří se potýkají s feminismem, píšou o něm a jejich názory jsou cenné. Důležitá jsou pro nás i nevyvratitelná fakta, která se zapsala do historie feminizmu.

Pojďme se vrátit k samotnému feminizmu. Kde vznikl a jaká práva prosazuje? Poprvé se začal objevovat již v osmnáctém století. V průběhu francouzské revoluce se postupně dostával do Evropy. V Čechách se začal vyvíjet spolu s Americkým klubem dam a Ženským klubem českým. Objevily se nové politické směry. „Novou politickou sílu představovalo znovuzrozené ženské hnutí v Evropě i ve Spojených státech [...] I když je útlak žen hmatatelným faktem, spojeným s problémy mateřství a práce v domácnosti, s diskriminací v zaměstnání a s nerovnými platovými podmínkami, nelze jej redukovat jen na tyto faktory: je také otázkou sexuální ideologie, způsobů, jak muži a ženy ve společnosti ovládané muži vidí sebe samé i sebe navzájem, otázkou vnímání a chování, sahajícího od brutální explicitnosti až k hluboce podvědomým návykům.“⁵¹ Utlačování žen bylo odrazovým můstkem pro vznik nového hnutí, které napomohlo ženám získat rovnocenná práva.

Další definice podle učebnice je například tato: „Feminismus je ideologie ženského hnutí, které prosazuje společenské, politické a ekonomické zrovnoprávnění s muži. Tvrdí, že biologické a intelektuální rozdíly mezi pohlavími (pokud existují) neopravňují nadřazenost muže. Dříve měly ženy své místo v domácnosti, řadu povolání nesměly vykonávat, neměly přístup ke vzdělání. Proti tomuto stavu vystoupila v roce 1792 britská spisovatelka Mary Wollstonecraftová.“⁵² Nyní se tedy zaměříme na postavení žen ve společnosti. Jak ženská práva dostávala postupně nový rozměr.

2.2 Postavení ženy ve společnosti

Když vezmeme v potaz, že žena před pár stoletími byla závislá na muži a neměla možnosti, jaké má dnes, musíme připustit, že došlo postupem času k velkému pokroku. Josef Viewegh se vyjadřuje k problémům v mateřství a práci v domácnosti. Od pradávna je jasné, že ženy byly vždy ochránkyně krbu, staraly se o děti a připravovaly manželům vydatnou stravu. Dnes ženy málokdy zůstávají v domácnostech a starají se pouze o rodinu. To vše zvládají i při práci, protože moderní technologie a vynálezy usnadňují život a šetří čas. „Avšak pokrok v antikoncepci, ve zdravotnictví, v zařízeních, která v domácnosti šetří čas i

⁵¹ VIEWEGH, Josef. *Psychologie umělecké literatury*. Psychologický ústav AV ČR ve spolupráci s Nakladatelstvím – Pavel Křepela. Brno 1999. s. 178. ISBN 80-902653-1-6

⁵² DAVID, Roman. *Politologie, Základy společenských věd*. Nakladatelství OLOMOUC. Olomouc 2002. s. 360-361. ISBN 80-7182-116-0

práci, a ve vládou stanovené sociální péči postupně americkým ženám umožnil, aby své životy samy více řídily.⁵³ Nejedná se pouze o ženy americké, ale o ženy na celé planetě. Díky antikoncepci můžeme ovlivnit počet dětí v rodině a nedostat se do obtížné finanční situace. Díky lepšímu zdravotnictví, moderním strojům a především lékům lze zachránit mnoho životů a vyléčit nemoci, na které se přijde včas. Dříve byla sice příliš vysoká porodnost a rodiny se skládaly i z desetičlenné domácnosti, ale berme v potaz, že díky zdravotnictví, které nebylo příliš vyspělé, značná část rodiny zemřela. Dětské nemoci málo kdo přežil a docházelo tak k častému úmrtí dětí. Slipp se ve své knize také zmiňuje, že ženy se od prací doma začaly pomalu dostávat na pracovní místa především během války: „Za druhé světové války se ženy začaly nabízet jako pracovní síly ve velkém počtu z nutnosti, neboť muži byli na bojišti. Po 2. světové válce byly ženy přemlouvány, aby se svých zaměstnání z vlastního rozhodnutí vzdaly.“⁵⁴ Co znamená, z vlastního rozhodnutí vzdaly? Jako kdyby během války byly ženy potřebné a po válce už o ně nikdo nestál a měly se vrátit na místo, kam patří, domů.

Připomeňme si výraznou představitelku feminizmu, a tou je francouzská filozofka Simone de Beauvoirová, která společně s Betty Friedanovou a Kate Milletovou inspiruje feministky dodnes. Simone de Beauvoirová byla velkou oponentkou Freudovým názorům: „Odmítla Freudův koncept závidí penisu a tvrdila, že ženy mužům závidí větší moc, kterou mají ve společnosti. Jeho teorii považovala za androcentrickou, zdůrazňující pouze mužský pohled na věc. Měla námitky vůči zdůrazňování ústřednosti sexuálního konfliktu, již byla uhelným kamenem Freudovy teorie.“⁵⁵ Vyvracela jeho oidipovský komplex a zdůraznila závist žen. Pokud se jednalo o moc mužů ve společnosti, je jasné, že ta byla několikrát vyšší, než je tomu dnes. Nikoho nemůže překvapit, že v tomto ohledu byly ženy závistivé. Stejně tak s ním nesouhlasila i americká psycholožka a novinářka Betty Friedanová. „Byla toho názoru, že Freudova ženská psychologie nepodporuje genderovou rovnost, ale naopak hájí letité utlačování žen.“⁵⁶ Do třetice ještě zmíním též americkou psycholožku Karen Horneyovou. „Horneyová se domnívala, že za formulování takové teorie, která pokládá ženy, jež tvoří polovinu světové populace, za nespokojené s pohlavím, s nímž se narodily, je zodpovědný mužský předsudek. [...] považovala ženství za základní biologickou danost, do níž se ženy

⁵³ SLIPP, Samuel. *Freudovská mystika. Freud, ženy a feminismus*. Triton. Praha 2007. s. 206. ISBN 978-80-7254-891-0

⁵⁴ tamtéž, s. 181

⁵⁵ tamtéž, s. 209

⁵⁶ tamtéž, s. 23

rodí, a nikoliv za nějaký konečný produkt vznikající z toho, že jsou ženy samy se sebou nespokojené a závidí mužům.⁵⁷ Nikdo přeci neovlivní pohlaví dítěte. Pokud se narodí dívka nebo chlapec mají tu důležité poslání a stávají se pokračovatelé rodu. Nezáleží na pohlaví. Příchod Adama na Svět jako prvního můžeme chápat také jako ochránitele křehčí a zranitelnější ženy. A od toho se možná vyvíjí pocit méněcennosti. Ženy chtějí mít vedle sebe živitele a ochránce, ale na druhou stranu nechtějí nechat veškerou moc jen na nich. Proto bojují za svá práva, ale nechtějí se tím mužům postavit. Vyžadují jen jejich pochopení a respektování. Když se zmiňuji o vzniku Světa a příchodu Adama na svět, povšimněme si názoru Pam Morrisové: „Mnoho feministek poukazuje na to, že mýtus o stvoření světa naprosto převrací přirozený řád věcí, když uvádí, že Bůh v mužské podobě nejdříve stvořil muže a jaksi dodatečně pak z Adamova žebra vytvořil ještě ženu. Proto je mu žena podřízena a existenčně na něm závislá. Bolestivý porod má být Evě navíc trestem za hřích, takže ženská schopnost reprodukce odkazuje na její vinu a podřízenost.“⁵⁸ Podobné vysvětlení nám podává i Jaromíra Kolářová ve své *Pouti za ženskou hrdinkou*: „Mnoho žen přestalo věřit legendě, že vznikly z žebra Adamova, chtějí žít svým vlastním životem, hledají svou vlastní cestu. Jenže ji nenajdou, žena sama nemůže nic, ani svou vlastní emancipaci. Ta je totiž závislá na emancipaci všeho lidstva, na tomto světě propojeném informačními kanály, souvisí všechno se vším.“⁵⁹

„Pro první feministky byly charakteristické silný idealismus a víra, že když se bude o sociální nespravedlnosti, kterou ženy trpí, psát, přinese to změnu.“⁶⁰ Začalo se tedy o feminismu psát, sepisovat petice, a v neposlední řadě se o něm začalo mluvit. Ženy neusilovaly o stejná práva, jaké mají muži, ale chtěly pro sebe získat více. Chtěly posun, změnu a oprostit se od role hospodyňky. Těžko se píše o době, kterou nezažijete. Představa, že by dnešní dívky nemohly studovat na vysokých školách a univerzitách, neměly právo volit, nedostávaly pracovní místa, je víc než strašná. Žena byla považována za méněcennou, a právě za to feministky bojovaly, za rovnocenná práva.

„V první vlně feminismu usilovaly o zakotvení základních politických, občanských a lidských práv v zákonech. Až do konce devatenáctého století posílaly do parlamentu petice,

⁵⁷ SLIPP, Samuel. *Freudovská mystika. Freud, ženy a feminismus*. Triton. Praha 2007. s. 26-27. ISBN 978-80-7254-891-0

⁵⁸ MORRISOVÁ, Pam. *Literatura a feminismus*. Host. Brno 2000. s. 32-33. ISBN 80-86055-90-6

⁵⁹ KOLÁROVÁ, Jaromíra. *Poutí za ženskou hrdinkou*. Československý spisovatel. Praha, 1990. s. 100. ISBN 80-202-0155-6

⁶⁰ SLIPP, Samuel. *Freudovská mystika. Freud, ženy a feminismus*. Triton. Praha 2007. s. 205. ISBN 978-80-7254-891-0

ve kterých žádaly o volební právo pro ženy. Když po roce 1920 bylo umožněno ženám zúčastnit se voleb, dosáhly velkého úspěchu. Avšak stále nedosahovaly takových možností, jakých se dostávalo mužům.⁶¹

Každá žena je svým způsobem jiná. Záleží na národnosti, rase i prostředí, ve kterém vyrůstá. Existuje typ ženy, kterou baví být doma, pečovat o manžela, starat se o domácnost a být vzornou matkou. Na druhé straně jsou typy žen, které touží po úspěchu, kariéře, vysokém postavení a dobrém finančním ohodnocení. Jedná se o ženy cílevědomé, které si jdou za svými sny a plány. Někde uprostřed mezi těmito dvěma různými typy žen se nachází ty, které touží po obojím, ovšem ne za každou cenu. Neženou se horlivě ani za zajištěným manželem ani za prací s výborným platem a významným postavením. Mluvím-li za sebe, chci mít rodinu a budovat kariéru, abych se měla případně kam vrátit, nicméně mohu se svobodně rozhodnout. Ovšem dříve byla doba jiná. Dříve měla být slušná dívka provdaná ve dvaceti letech a mít nejméně jedno dítě. Pokud tomu tak nebylo, nevypovídalo to o dívce nic dobrého. Stala se středem pozornosti a lidé si na ni ukazovali prstem. V současné době je tomu spíše naopak. Trend určuje, že žena má být na děti vyzrálá a pořídit si je až v pozdějším věku. Nesvadbová tvrdí: „Převod vztahů mezi muži a ženami v současné době je neuvěřitelný. Z ženských se stávají chlapi a z chlapů ženské [...] Ale domnívám se, že lidé v minulosti měli alespoň předem dané role. Věděli, jak se zařadit, chovat. My se v tom prostě plácáme. Nevíme nic. Byly jsme vychovávány k víře, že o nás budou muži pečovat, na druhé straně do nás všechny porevoluční časopisy cpou, že jsme rovnocenní partneři. Najednou se ocitáme v situacích, kdy mnohdy podporujeme „své“ muže [...] Žádného mého kamaráda se jeho zaměstnavatel ještě nezeptal, kdy plánuje děti.“⁶² V dnešní době se na mateřské dovolené objevuje stále více mužů, takže role, která byla dána, se najednou mění. Muži už za každou cenu nejsou živitelé rodiny a ženy mají mnohdy i vyšší příjmy než jejich protějšek. Feministky vybojovaly, co od začátku prosazovaly. Nicméně nad mužem v domácnosti se ještě stále mnoho lidí pozastavuje. Otázkou zůstává, proč tomu tak je? Doba dovoluje ženám pracovat a mužům být doma, ale jde tu o velký skok i změnu v životě. Rutinu nahradila svobodná volba.

Když se ohlédneme do minulosti, tak už *Babička* Boženy Němcové nám poukazuje na ženu typickou pro devatenácté století. Božena Němcová vylíčila ve své *Babičce* vlastnosti ideální ženy. Ženy v té době byly charakterizovány jako strážkyně krbu, manželovi

⁶¹ Feministky.cz, [cit.2010-10-24] URL: <<http://www.feministky.cz/program-feministek>>odkaz již není funkční

⁶² HŮLA, Jan. Barbara Nesvadbová u zповědi. Co skrývá pod kůží? Formát a Hart. Praha 2001. S. 22. ISBN 80-86155-88-9

pomocnice a věrné družky, která stojí vždy muži po boku, i kdyby byl v nepravu. Existují dosud takové ženy?⁶³ ptá se ve své knize Jaromíra Kolárová. Odpovědět na tuto otázku není příliš lehké. Jistě se najde mnoho podobných žen. Stojí ale vždy po boku svého muže? Můžeme prohlásit o každém sňatku, že je z lásky? Všechno záleží na dění okolo nás. V devatenáctém století byla jasná představa o tom, co si žena může a nemůže dovolit. Jestli to ženy dodržovaly nebo porušovaly, je věc jiná, ale společnost určovala jasná pravidla. Zejména pak v manželství. Takže odpověď na otázku je ano, existují dosud takové ženy, ale záleží jen na jejich rozhodnutí. Buď takové chtějí být, jsou tak vychované a mají spokojené manželství, nebo nechtějí.

Zastavme se na chvíli v devatenáctém století a u významných žen tohoto období. „Jestliže nejznámější hrdinka Boženy Němcové cítí podvědomě svou rovnoprávnost s mužem, projevují hrdinky Karolíny Světlé svou nadřazenost nad mužem. Muž je může ovládat hospodářsky nebo větší fyzickou silou, ale duchem ho žena přemáhá, stojí vysoko nad ním [...] Ženy Karolíny Světlé mravně převyšují muže, napravují, a když už je na nápravu pozdě, zabijí je jako Frantina“⁶⁴ V dnešní době nevydrží téměř žádné manželství a rozvodů stále přibývá. Proč tomu tak je? Ženy si mohou vybrat svého partnera samy. Už dávno neplatí, že muže zvolí rodina a dívka netuší, kdo na ni vlastně čeká před oltářem. Ženy dnes mají mnohem více možností. Poznájí svého nastávajícího po stránce finanční i sexuální ještě dávno před svatbou. Proč je tedy tolik rozvodů? Děje se to snad kvůli feministkám, které vybojovaly ženám práva, o kterých si dříve mohly nechat pouze zdát? Ženy zůstávaly s manželem, protože by bez něj nepřežily. Byly závislé na manželech i na jejich majetku. Dnes je spousta svobodných matek, které uživí své děti a soud je povětšinou svěřuje do péče matce. V současnosti je stále mnoho žen, které se podřizují svému muži či zaměstnavateli. Upřímně, kolik takových případů znáte? Jistě, pár jich bylo, je a bude, ale bouřit se kvůli tomu nemusíme. Stále se ještě najde mnoho takových míst, kde ženy nemají téměř žádná práva. Například v arabských zemích nesmí stále volit.

Dnes je celá řada úspěšných podnikatelek, ředitelek společností i političek. „A vzniká tu další paradox, extrémně nízké mzdy některých žen umožnily nebývalé osvobození ženám jiným. Lékařky, inženýrky, profesorky, podnikatelky, obchodnice, umělkyně si mohly za nevelký podíl svého příjmu zajistit chod domácnosti a péči o dítě. Osvobození jedné vrstvy

⁶³ KOLÁROVÁ, Jaromíra. *Pout' za ženskou hrdinkou*. Československý spisovatel. Praha, 1990. S. 100. ISBN 80-202-0155-6

⁶⁴ Tamtéž, s. 13

žen tak bylo umožněno bezprávným postavením žen jiných, dalo by se zlomyslně mluvit o demokracii na antický způsob, svoboda jedné vrstvy žen, vyrůstala z otroctví druhých.“⁶⁵

Mluvíme-li tu o Boženě Němcové a Karolíně Světlé nejde nezmínit, že právě ony se snažily prosazovat práva žen v Čechách. Spolu s nimi o ně usilovala také Eliška Krásnohorská, Magdaléna Dobromila Rettigová nebo Tomáš Garrigue Masaryk. Velkou roli sehrál Americký klub dam. Tento spolek byl založen roku 1865 Vojtou Náprstkem a Karolínou Světlou. Právě Náprstek u nás prosazoval rovnoprávnost žen. Americký klub dam se stal nejvýznamnějším českým feministickým spolkem. Jeho hlavním úkolem bylo vzdělávat své členy, podporovat dobročinnost, nové myšlenky, zavádět stroje do domácnosti a pečovat o děti. Ženy se scházely v Náprstkově domě. Přednášky byly z různých oborů, například z psychologie, astrologie, medicíny, literatury a jiných.

Druhým důležitým mezníkem byl rok 1903, kdy byl založen Ženský klub český. „Jehož členkou byla F. Plamínková, která založila Ženskou národní radu. Ta měla na starosti dohlížet nad dodržováním rovnoprávnosti v praxi. Jejich činnost byla přerušena, ale po válce se činnost obnovila. Mnohé členky byly ovšem zatčeny, například Milada Horáková, a tak dům připadl státu, i když po roce 1989 usilovaly o navrácení.“⁶⁶

O pár let později: „Jen zvolna ze Západu pronikal feminismus. Nadace Genders Studies vznikla pod patronací Jiřiny Šiklové již 1991, o dva roky později začaly vycházet slovensko-český feministický časopis *Aspekt* a dvojjazyčná kulturní revue *Jedním okem / One Eye Open*. Spíše než některé ideově razantní texty (Eva Hauserová) se zdá být feministickým přínosem „ženské vidění“, promýšlení ženské identity a její role v kultuře a společnosti.“⁶⁷ Jiřina Šiklová, bývalá disidentka, pracující jako profesorka na univerzitě právě v oblasti Gender, má na feminismus svůj názor: „žádný český feminismus neexistuje, protože není jeden feminismus, ale mnoho pojetí. [...] feminismus je pro někoho ideologie hnutí žen za jejich práva a bývá směřován s emancipací.“⁶⁸ Důležité je tedy zdůraznit, že během devadesátých let „se u nás přestává hovořit a psát o ženské emancipaci a stále zřetelněji se prosazuje feminismus, a to v nejrůznějších úrovních, kontextech a pojetích. Jeden ze základních feministických pojmů rod (angl. gender).“⁶⁹

⁶⁵ KOLÁROVÁ, Jaromíra. *Pout' za ženskou hrdinkou*. Československý spisovatel. Praha, 1990. S. 32. ISBN 80-202-0155-6

⁶⁶ Feministky.cz, [cit.2010-10-24] URL: <<http://www.feministky.cz/program-feministek>>odkaz již není funkční

⁶⁷ LEHÁR, Jan; STICH Alexandr; JANÁČKOVÁ, Jaroslava ; HOLÝ, Jiří. *Česká literatura od počátků k dnešku*. Nakladatelství Lidové noviny. Praha 2006. S. 923. ISBN 80-7106-308-8

⁶⁸ MACHALA, Lubomír. *Literární bludiště*. Nakladatelství BRÁNA. Praha 2001. s. 85. ISBN 80-7243-139-0

⁶⁹ tamtéž, s. 84

2.3 Feminismus v literatuře

Význam feminismus jsme již probrali v předchozí kapitole. Jak postupoval krok za krokem, kdo o něj usiloval a kam snaha emancipovaných žen dospěla, už také víme. Nyní se zaměříme na jeho roli v literatuře. Proč a kde se s ním setkáváme a jaké spisovatelky tento styl psaní rády používají. Nesmí chybět ani samotná Barbora Nesvadbová, která feministické prvky používá v každé své knize.

Literatura psaná ženami bývá často zaškatulkována do jedné vrstvy. Mnozí ji řadí do tzv. červené knihovny, avšak ne vždy právem. Současných autorek, mluvíme-li o českých, stále přibývá. Jejich knihy zaplňují knihkupectví a následně naše knihovny. Ačkoliv ne všechny jsou ceněny pro své literární kvality. Každá nemůže být nadaná, talentovaná a úspěšná. Avšak je jich mnoho, které vlastní dávku talentu a jejich díla jsou nejen prodávána, ale i oceňována. Mluvím o mladých a nadějných spisovatelkách, kterými jsou například Petra Soukupová a Kateřina Tučková. Oběma se chci zabývat v poslední kapitole, protože si myslím, že splňují očekávání a hlavně v jejich případě, je o čem psát. Namátkou mě napadají i jiné kvalitně píšící ženy, jako například Hana Androniková, Zuzana Brabcová, Tereza Boučková, Jakuba Katalpa nebo Kateřina Rudčenkova. U posledně zmiňované se též pozastavím v poslední kapitole. Mohla bych vyjmenovat řadu dalších svérázných autorek, které rozhodně nenaleznete v oddělení červené knihovny. „Literatura psaná ženami je na to příliš dobrá, vyžaduje zařazení do kánonu, protože je příliš silná, inovativní a vyzrálá, než aby mohla zůstat stranou. [...] texty psané ženami – literární i kritické – jsou dialektickým záznamem úspěchů dosažených v boji za překonání překážek.“⁷⁰

Lubomír Machala se ve své knize *Literární bludiště* zabývá literaturou polistopadové revoluce a nesmí zde chybět ani literatura psaná ženami. Jeho názor posuďte v následujícím úryvku: „K psaní o ženách v literatuře je možné přistupovat z mnoha stran, v různých kontextech, s rozmanitými cíli a s využitím nejrůznějších metod. Lze sledovat a analyzovat tvůrčí výsledky píšících žen (synchronně a diachronně), můžeme také usilovat o specifikaci jejich jazykových nebo tematických priorit, lze identifikovat ženy v rolích inspiračních múz, nabízí se rovněž popis a interpretace ženských hrdinek.“⁷¹ O to jde především. Zařadit české spisovatelky do kontextu literatury, vyčlenit jim jejich místa. Právě proto jsem si zvolila

⁷⁰ MORRISOVÁ, Pam. *Literatura a feminismus*. Host. Brno 2000. s. 59. ISBN 80-86055-90-6

⁷¹ MACHALA, Lubomír. *Literární bludiště*. Nakladatelství BRÁNA. Praha 2001. s. 81. ISBN 80-7243-139-0

Barbaru Nesvadbovou, protože jsem stále nevěděla, kam že ji mám vlastně zařadit. Píše poněkud jednoduše, stroze a její knihy jsou laděny do prostředí moderní doby, ve které žijeme. Čtenář se v jejích knihách dočká především odvážných ženských postav. Apeluje na feminismus, ženskou sílu, nepotlačování vlastního já a ukazuje silnou ženu, která zvládá výchovu dětí, práci, ale nezvládá muže. Chybí jí pocit lásky, porozumění, ale zároveň když někoho takového najde, nedokáže s ním být. Zajímá tohle téma muže? Asi by se jich našlo opravdu málo, co by po knize sáhli, v lepším případě ji dočetli do konce. Ano, je to literatura určená ženám. Znamená to však, že autorku zavrhneme nebo dílo zařadíme do brakové literatury? Čtenářky Barbary Nesvadbové jsou povětšinou nenáročné, jak už jsem se zmínila v předchozí kapitole. Je ale nenáročnou čtenářkou označována každá, která čte ženskou literaturu? Každá žena byť je sebevíce inteligentní a sečtělá občas ráda zabrousí i k jednoduchému čtivu. Rozhodně se nedá tvrdit, že všechny čtenářky Nesvadbové mezi ně patří. Existuje mnoho žen ve vysokých funkcích nebo vzdělaných s vysokoškolským titulem a rády si přečtou uvolňující, leč v tomto případě sentimentální knihu o běžných problémech. Pokud se dají milostné avantýry nazývat problémy. Na druhou stranu o autorkách a jejich ženských hrdinkách se nedá tvrdit, že jsou sentimentální a jejich knihy nejsou určeny opačnému pohlaví.

Když zabrousíme do minulých století, každého napadne hned několik českých i zahraničních spisovatelek, žen. Například již zmiňovaná Božena Němcová, Karolína Světlá nebo Marie Majerová, Marie Pujmanová, Božena Benešová, A. M. Tilschová i Felix Téver, vlastním jménem Anna Lauermannová-Mikschová, Tereza Nováková a mnoho dalších skvělých autorek, které se díky jejich dílům řadí do české literatury a mezi uznávané spisovatelky. Přiblížíme-li se k dnešku pak výraznou osobností je i Alexandra Berková. „Už v prvotně jmenované autorky lze nalézt i nesmělé signály feminismu, který měl zanedlouho nahradit dosavadní emancipační snahy a který se stane jedním ze základních společenských fenoménů polistopadového vývoje.“⁷²

Čím se liší od dnešních próz Nesvadbové? Vyjmenované spisovatelky psaly o běžném životě dané doby, ve které žily. Bylo normální, že žena se starala o domácnost a rodinu. Povětšinou neřekla ani slovo, protože muž, hlava rodiny, měl vždy pravdu. Ne vždy tomu právě tak bylo. Zdaleka to nebylo pravidlem, ale povětšinou se takového života ženy držely. Nesvadbová píše též o současné době a rodinných či milostných vztazích. Dnešní české ženy

⁷² MACHALA, Lubomír. *Literární bludiště*. Nakladatelství BRÁNA. Praha 2001. s. 84. ISBN 80-7243-139-0

řeší věci v osobním životě stejně jako její hrdinka Karla nebo ženy v jejích fejetonech. Mladá dívka neposkvrněná válkou, chudobou, těžkými nemocemi a dalšími problémy, které v knihách se starším datem jsou běžnými tématy, nemůžeme očekávat v ženských románech, novelách či povídkách dnešní doby.

Proč tedy Nesvadbovou často odsuzují? Snad proto, že píše o sexu? Protože se před lety nebála a začala otevřeně psát o sexualitě, která byla pro ženu v dané době spíše tabu? Vždyť patří mezi průkopnice takového stylu psaní, veřejně píše o touhách žen a běžném sexuálním životě. „Nejatraktivnější vějíčkou pro přilákání čtenářů se však stává erotika. Její detabuizace patří k zákonitým projevům polistopadových změn. [...] Mezi autorkami jako by zprvu panovala při zobrazování intimních zážitků větší zdrženlivost. Záhy se však v šokující otevřenosti svým mužským protějškům vyrovnaly a nejednou je snad i překonaly.“⁷³ I v knihách Nesvadbové dochází postupně k řekněme větší drzosti v popisování intimnosti. V první knize jsou takové situace popisovány pozvolna a zlehka. Postupně se vyhrocují a někdy jsou až vulgární. „V textech Barbary Nesvadbové se mihnou i motivy lesbického milování, ale homosexuální tematika se v současné české literatuře objevila již dříve, a to nedlouho po listopadovém převratu v souvislosti s výše zmíněnou detabuizací všech podob lásky.“⁷⁴ S vyloženě homosexuální tematikou se můžeme setkat například v dílech Svatavy Antošové.

Lubomír Machala se v knize *Literární bludiště* vyjadřuje k jakési feministické skepsi. „Ne vždy je však doprovázena intenzivní protimužskou útočností tak typickou pro feminismus, respektive v kritických slovech adresovaných mužům se objevují poněkud odlišné motivy, akcenty a přisuzování viny i hříchů není tak schematické.“⁷⁵ Jinak k nim přistupuje Nesvadbová, Halina Pawlovská i ostatní zmíněné autorky. Ovšem musím podotknout, že u knih Pawlovské se čtenářky alespoň pobaví.

Pam Morrisová si o mužských postavách v knihách myslí své: „V literárních dílech, v nichž je hlavní postavou muž, je příběh často koncipován jako putování, během něhož se hrdina aktivně střetává se světem a jeho dobrodružství někdy skončí úspěchem a jindy neúspěchem. [...] zatímco ženské hrdinství spočívá ve stoickém přijetí životních omezení a zklamání [...] hrdinka se musí obvykle rozhodnout mezi dvěma muži.“⁷⁶ Ze zmíněného výroku vychází, že hlavní mužská postava řeší vždy závažný problém. Buď má na starosti záchranu planety, nebo se snaží zachránit ženu svého života. Obvykle se vše projevuje

⁷³ MACHALA, Lubomír. *Literární bludiště*. Nakladatelství BRÁNA. Praha 2001. s. 16. ISBN 80-7243-139-0

⁷⁴ tamtéž, s. 17

⁷⁵ tamtéž, s. 95

⁷⁶ MORRISOVÁ, Pam. *Literatura a feminismus*. Host. Brno 2000. s. 46-47. ISBN 80-86055-90-6

především soubojem, kde zvítězí jako hrdina nebo zemře jako hrdina. Nicméně v každém případě je za hrdinu a všichni ho obdivují. Když je hlavní hrdinkou žena, nečeká se od ní nic jiného než milostný trojúhelník, výběr vhodného partnera a otce svých dětí nebo těžká životní situace, se kterou se musí poprat. Můžeme to označit za pravdu? „Dokonce i v milostných básních bývají ženy vykresleny tak, aby splňovaly mužské požadavky, a obvykle bývají připodobňovány k obrazům pasivní přírody a smrti, znázorňujícím jinakost, jež pak slouží jako pozadí básnickových hluboce lidských pocitů.“⁷⁷

Nemyslím si, že každá hlavní hrdinka řeší jen problémy s muži, ale vždy muže zakomponuje do svého díla ať už jako otce, milence nebo třeba vraha. Téměř v každé knize se setkáme s problémy mezi oběma pohlavími, ale pokaždé trochu jinak. Kdyby každá hlavní hrdinka toužila jen po tom pravém, nemělo by smysl číst takové knihy. Byly by pořád stejné a z první stránky by bylo jasné, jak příběh skončí. Stále dokola číst to samé by nikoho nebavilo. Navíc od toho máme červenou knihovnu. Žena dokáže být za normálních okolností mnohem více empatická a vcítit se do vyprávění. Pokud píše knihu, vždy do ní dá své pocity. To platí i u poezie. Bývá vůbec rozdíl mezi knihou napsanou ženou a knihou jejímž autorem je muž? Mnozí si to možná myslí, ale jsou i lidé s opačným názorem: „považují takovéto označení za diskriminační (třebas i pozitivně) a zavádějící, jelikož literatura je přece jenom jedna a není důležité, zda dílo pochází od autora či autorky, lhostejno, soustředí-li se na určitou problematiku, důležité je pouze, zda je dobré či špatné atp.“⁷⁸

Vezměme si jedny z nejprodávanějších současných autorů, kterými jsou Barbara Nesvadbová a Michal Viewegh. Poznáme rozdíl na první pohled? Autoři k sobě bývají přirovnávání nejen po tematické stránce, ale i díky čtivosti, která má značný vliv na úspěšnosti a prodejnosti knih. Viewegh je zde v těžké situaci, protože píše pro ženy a často se v jeho knihách setkáme s hlavní hrdinkou. Nesvadbová má v tomto směru výhodu, sama je žena a ví, na co ostatní myslí, a o čem přemýšlí. Používá více vnitřních monologů a myšlenek. Už to jí přidává na popularitě. Čtenářky se mohou ztotožnit s výroky hlavní hrdinky. U Michala Viewegha je to sice též možné, ale nepravděpodobné. Ač píše z pohledu ženy, např. v knize *Román pro ženy*, nikdy jí nebyl, a proto se může snažit sebevíc, ale nikdy nemůže své myšlenky vtěsnat do knihy, když nemyslí jako žena. Což mu na popularitě neubírá a je zvláštní, že do jeho knih se začnou i muži. Píše obdobně jako Nesvadbová, ale ta moc přízně u čtenářů mužského pohlaví nemá. Proč Vieweghovi knihy čtou muži? Snad proto, že je sám muž? Pam Morrisová se ptá: „Proč se čtenářky a spisovatelky nepostavily proti „mužským

⁷⁷ MORRISOVÁ, Pam. *Literatura a feminismus*. Host. Brno 2000. s. 39. ISBN 80-86055-90-6

⁷⁸ MACHALA, Lubomír. *Literární bludiště*. Nakladatelství BRÁNA. Praha 2001. s. 81. ISBN 80-7243-139-0

mýtům“, které ospravedlňují posvátné patriarchální právo posuzovat a usměrňovat ženskou sexualitu? Proč dovolily, aby se hrdinský rozměr mužské identity opíral o představu ženské křehkosti a poddajné pasivity? Proč ženy uspokojovalo snít sny mužů, ačkoliv tyto sny často nepřejí ženským zájmům?“⁷⁹ Osobně si myslím, že literatura je opravdu pouze jedna a nemělo by se k ní přistupovat podle pohlaví. Muži i ženy dosahují stejně kvalitních děl a nedokazuje to pouze prodejnost, ale především obsah a jejich zařazení do literárního kánonu. Navíc ženskou literaturu označujeme nejen literaturu psanou ženami, ale také sentimentální čtivo, které je adresováno nenáročným čtenářkám, čili by se dalo říci, že Michal Viewegh se řadí též do ženské literatury.

Feministická literatura může vzbudit zájem, ale také nemusí. Záleží na tom, kdo danou literaturu čte. Osoba, která sympatizuje s daným tématem, ji přijme, ale někomu se může zdát čtivo prvoplánové a zaujaté, tudíž nadšené reakce čtenář mít nebude. Feministická literatura má tedy mnoho příznivců i odpůrců a má řadu výhod i nedostatků. „Feministická literární tvorba našich autorek o tom v přepestrém spektru dílčích příběhů podává věru subtilní a mnohdy svým pojetím a svým ztvárněním zcela jedinečné svědectví.“⁸⁰, myslí si Vladimír Novotný. Jasně tedy je, že právě tato literatura je přínosem. Členění na ženskou a mužskou literaturu je nevhodné, diskriminující a možná až alarmující. Ponechme si proto literaturu jednu, takovou jaká je, jako celek.

⁷⁹ MORRISOVÁ, Pam. *Literatura a feminismus*. Host. Brno 2000. s. 45. ISBN 80-86055-90-6

⁸⁰ KOPÁČ, Radim. *Ty, která píšeš*. Čítanka současné české ženské povídky. Artes Liberales. Praha 2008. Předmluva. ISBN 978-80-254-1724-9

3. Barbara Nesvadbová v kontextu současné české literatury

Pomalu se dostáváme ke třetí, závěrečné části mé práce, kde se ve stručnosti zaměřím na literaturu od roku 1989 až do současnosti. Zmíním se o několika málo významných osobnostech tohoto období. Věnovat se budu především mladší generaci, kde představím tři spisovatelky, Kateřinu Rudčenkovou, Petru Soukupovou a Kateřinu Tučkovou. Jejich díla budou analyzována po stránce obsahové a jazykotvorné. Všechny tři zmíněné autorky budou průběžně porovnávány s Barbarou Nesvadbovou.

3.1 Obecná charakteristika české literatury od roku 1989

Po roce 1989 nastaly obrovské změny nejen politické a společenské, ale také kulturní. Listopadový převrat přinesl mnoho změn, ale my se zastavme pouze u těch, které souvisí s literaturou. První význačnou změnou bylo, že skončila cenzura a zákazy vydávání. Samizdatová a exilová literatura mohla začít vyplouvat na povrch. Objevila se řada nových spisovatelů, ale také těch, kteří měli zákaz vydávání knih. Zanikala stará nakladatelství a vznikala nová, jako například Host, Paseka, Nakladatelství Lidové noviny a řada dalších, ke kterým se časem přidala i nakladatelství zaměřená na feministické publikace a literaturu pro ženy. Jedním z nich se stalo nakladatelství Motto, které vydala volnou trilogii Nesvadbové.

Liberalizace spojená s důsledky listopadových událostí roku 1989 se přirozeně týkala i celého kulturního dění. Jedním z výsledků bylo i odstranění ústřední role komunistické strany a postupná decentralizace projevující se nejen například v oblasti ekonomické, ale týkající se i kulturních institucí a společenského života.⁸¹ Kromě nových knih vydávají díla exilová a samizdatová. Objevuje se obrovské množství knih s různou tematikou, které způsobují na českém trhu poněkud zmatek. Upadá i obrovský zájem o českou literaturu. „Snížení zájmu o literaturu však také souvisí s nástupem nových medií (video, počítače, internet), založených na vizuálním, případně vizuálně-auditivním vjemu. Vytrácí se postupně tradice soustředěného, pomalého čtení, která byla po celá staletí nezbytnou součástí evropské kultury.“⁸² Značná část obyvatelstva se zaměřila na deníkovou a memoárovou literaturu, povětšinou s tematikou o

⁸¹ MACHALA, Lubomír. *Literární bludiště*. Nakladatelství BRÁNA. Praha 2001. s. 13. ISBN 80-7243-139-0

⁸² LEHÁR, Jan; STICH Alexandr; JANÁČKOVÁ, Jaroslava; HOLÝ, Jiří. *Česká literatura od počátků k dnešku*. Nakladatelství Lidové noviny. Praha 2006, s. 925. ISBN 80-7106-308-8

válce. „Téma poslán (respektive identity) a hodnotové hierarchizace literatury bylo skutečně počátkem devadesátých let vnímáno jako jedno z nejaktuálnějších.“⁸³

S novou dobou přichází i nová literatura, označována za postmoderní literaturu. Hlavní téma postmodernistické prózy představují „láska a smrt.“⁸⁴ Toto ústřední téma zůstává do současnosti. Není mnoho knih, ve kterých by se neobjevovala láska a smrt dohromady, nebo aby text neobsahoval alespoň jedno z nich. Pravdou ale zůstává, jak tvrdí Lubomír Machala, že postmoderní próza je svou fragmentární stavbou do jisté míry závislá na čtenáři, jako na spoluautorovi. Typické je míšení stylů i forem, jazykových rovin i tematických zaměření. Jak dále dodává, postmoderní díla mají vyhovět jak nárokům čtenářů, kteří od něj očekávají napětí, strhující příběh a jiné prvky populární četby, tak i těm čtenářům, kladoucí na umělecké dílo vysoké nároky, a kteří jsou schopní v daných textech rozpoznat odkazy na jiné texty, například v podobě reinterpretačních hříček nebo parodií.⁸⁵

Do popředí se dostává především próza, ve které excelují například Miloš Urban, Emil Hakl, Petra Hůlová a dovolím si tvrdit, že dnes i Petra Soukupová, ale také řada dalších. Podle statistik prodejnosti pak Michal Viewegh i Barbara Nesvadbová. „Česká próza devadesátých let zdůrazňuje reflexi a autoreflexi. [...] Sází na tradičně vyprávěný příběh, někdy s autobiografickými rysy, zajímavou zápletku těžící z atraktivního prostředí nebo se vyrovnávající s minulostí. Nezbytnou součástí těchto próz bývají erotika a humor.“⁸⁶ Pověštinou je vypravěčem sám autor a na hlavní hrdiny přenáší své pocity a myšlenky, často parafrázuje nebo cituje a nechybí ani ironie či metafory. „Postmodernista je prvním, kdo se nepokouší, aby jeho dílo sloužilo nějaké myšlence anebo ideologii, zbavil své konání všech iluzí a soustředil je už jen k radosti z vyprávění. Nejsamozřejmějším nástrojem postmoderního romanopisce je perzifláž a ironie.“⁸⁷

⁸³ MACHALA, Lubomír. *Literární bludiště*. Nakladatelství BRÁNA. Praha 2001. s. 14. ISBN 80-7243-139-0

⁸⁴ tamtéž, s. 54

⁸⁵ tamtéž, s. 52

⁸⁶ LEHÁR, Jan; STICH Alexandrt; JANÁČKOVÁ, Jaroslava; HOLÝ, Jiří. *Česká literatura od počátků k dnešku*. Nakladatelství Lidové noviny. Praha 2006, s. 933. ISBN 80-7106-308-8

⁸⁷ MACHALA, Lubomír. *Literární bludiště*. Nakladatelství BRÁNA. Praha 2001. s. 14. ISBN 80-7243-139-0

⁸⁷ tamtéž, s. 77

3.2 Autorky současné české literatury

Českých žijících autorek, které stále vydávají knihy je poměrně mnoho. „Na přelomu století se profilují dvě výrazné mladé básnířky, Věra Rosí (Holý bílý kmen, 1999) a Kateřina Rudčenková (Není nutné, abyste mě navštěvoval, 2001). [...] jejich verše jsou založeny na málomluvnosti a zámlkách.“⁸⁸ Žádná další výrazná postava na straně poezie není, oproti tomu u prózy bych mohla jmenovat řadu českých autorek ať už starší, nebo mladší generace, které mají obdiv můj nebo jiných čtenářů. Zaměřím se pouze na tři z nich, kterým dle mého uvážení patří věnovat několik řádků.

3.3 Petra Soukupová

Spisovatelka Petra Soukupová se narodila o sedm let později než Barbara Nesvadbová, přesněji roku 1982 v České Lípě. Obě autorky by se daly společně zařadit do stejné generace, a právě nejen na to jsem při výběru současných českých autorek, které bych mohla porovnat s Nesvadbovou, přihlížela. Vystudovala FAMU, obor scenáristika a dramaturgie. Již během studií získala ocenění v soutěži Nadace Barrandov & RWE, za scénář *K moři*. Později byl vydán knižně a nyní se plánuje filmové zpracování. O dva roky později od vydání první knihy vyšla druhá kniha s názvem *Zmizet*. Kromě příprav na natáčení filmu se věnuje scenáristice. Pracuje například na seriálu *Comeback*, ale píše i texty pro časopis *Instinkt* a hlavně, co je nejdůležitější, věnuje se psaní své třetí knihy.

Krátké představení snad stačí, protože mnohem více jde o její tvorbu, než o ní samotnou. Zaměříme se tedy na její prozatím dvě vydané knihy, styl psaní, kompozici, téma a porovnání s Barbarou Nesvadbovou. Nelze čekat, že mezi těmito dvěma spisovatelkami bude výrazná spojitost. Každá je jiná, píše o jiných věcech, ale přesto něco trochu společného mají, a tím je téma. Nejsou to úplné protipóly, leč kromě tematičnosti a možná scenáristického stylu psaní, mnoho společného opravdu nemají. Soukupová je výrazná literární osobnost současné doby, proto jsem ji vybrala i do své práce.

⁸⁸ LEHÁR, Jan; STICH Alexandr; JANÁČKOVÁ, Jaroslava; HOLÝ, Jiří. *Česká literatura od počátků k dnešku*. Nakladatelství Lidové noviny. Praha 2006. s. 932. ISBN 80-7106-308-8

3.3.1 K moři

Martin Hůla, redaktor časopisu Hype, by prvotinu Petry Soukupové v knihkupectví přehlédli, jak sám tvrdí: „Nelíbí se mi její obálka. Suchý titul *K moři* nepatří k marketingovým tahákům, na něž bych zabral.“⁸⁹ Malá a nepřiliš lákavě ilustrovaná kniha neupoutala na první pohled ani mě. Sáhla jsem nejprve po její druhé knize a po jejím přečtení, jsem byla na tolik ohromena, že jsem musela mít i autorčin debut *K moři*. Láska na první pohled to nebyla, ale za ten druhý pohled, rozhodně stála. Kniha je doplněna černobílými ilustracemi s občasným použitím výraznější barvy, jakou je oranžová či žlutá. Obrázky symbolizují určitou událost, situaci, která se momentálně v knize odehrává. Obálku knihy i ilustrace nakreslil Milan Soukup, bratr autorky. Oproti knihám Nesvadbové, kde byly použity fotografie nebo karikatury s erotickým nádechem, shlédneme v této knize osoby, papoušky nebo místnosti.

Jak již bylo řečeno, za scénář *K moři* získala významné ocenění. Ani v případě knihy tomu nebylo jinak. Soukupová si vysloužila cenu Jiřího Ortena pro mladé autory a byla nominovaná na Magnesii Literu. Není divu. Kniha mě pohltila od samého začátku a podobně na tom byl již zmíněný Martin Hůla: „Prvních pár vět a Petra Soukupová mě měla na lopatkách. [...] Používá formální, jasně srozumitelné věty nebo jednoduše strukturovaná souvětí. Jde rovnou k věci. Nenapíše ani slovo na víc. Neodbočuje od tématu. [...] Nenechá žádný prostor pro dohady a spekulace, mezi řádky i písmeny nezbyvá nic. A co mi přijde nejlepší: všechny své hrdiny, nejen ty hlavní, ale i spoustu epizodních postav, uvádí do děje s důsledným životopisem.“⁹⁰ Přesně takový styl psaní tu chyběl. Snad jen Zdeněk Němeček ve své knize *New York: Zamlženo*, psal podobně. Rychle vyprávěný příběh, kdy se dozvídáme, už na prvních pár stránkách, o seznámení dvou lidí, kterým není přáno, ale vezmou se, odcestují, mají děti a živoří. Rychlý spád, strhující příběh, kde se všechno vypráví bez zbytečných okolků, a přesto se čtenář dozvídá o postavách úplně všechno. Petra Soukupová se Zdeňkem Němečkem žádnou jinou spojitost nemá, ale je patrné, že po stylové stránce nemá jiného konkurenta, natož současného. To si ostatně myslí i Blanka Kostřicová: „Soukupové text se skutečně v leccems výrazně odlišuje od většiny současné (mladé) české prozaické produkce. První nápadnou odlišností je nepochybně jazyk. Stručné, až jaksí strohé věty, zpravidla bez emocí a reflexí popisující děj a postavy. [...] Z detailu zdánlivě bezvýznamného se stane moment fatální anebo alespoň výrazně významotvorný [...] Autorka své postavy možná až příliš redukuje a zplošťuje – právě tak, aby se „vešly“ do jejího věčného,

⁸⁹ HŮLA, Martin. *Která cesta vede k moři*. IN: *Reflex*. Roč. 18, č. 50, 2007. s. 61

⁹⁰ tamtéž

zkratkovitého, neemotivního stylu, který pak obvykle zachycuje především povrchovou rovinu děje.⁹¹ Když je řeč o postavách, tak i zde prokázala Soukupová jistý talent. V příběhu se střetávají postavy generačně rozdílné. Autorka musí myslet a uvažovat jako dítě, protože právě o nich jsou její knihy především. Vcítit se do malé naivní holky, labilní „pubertáčky“ nebo dospělého muže jí nedělá žádný problém.

Knihy je rozdělena do tří hlavních kapitol. V první z nich se čtenář seznamuje se všemi postavami. Stejně jako u Němečka, i zde jde všechno nečekaně rychle. Seznámení, svatba, děti, rozchod, jiná žena, jiné děti. K popsání toho všeho Soukupové postačí pouhých šedesát stran, a přesto čtenáře o nic neochudí. Známe minulost hlavních postav, jejich současnost a často naznačuje, co je čeká v budoucnu. Například na straně 35: „A je jí z toho všeho špatně. Pak nemůže spát. Pak někdy ze sna křičí. Jít'a není šťastná a ještě dlouho nebude.“⁹² Ještě dlouho nebude – předpovídá a zároveň připravuje čtenáře na ještě horší situace, které se odehrají s postavou Jitky. Vzbudí lítost, empatii i očekávání. Další příklad ze stejné strany: „Bára Jitušku miluje. Přirozeně, vůbec ji nerozumí, ale dokáže jí jako jediná z rodiny pomoci. Někdy. Zklame ji teprve, až se odstěhuje.“⁹³ Předbíhá v ději a čtenář přemýšlí, co se stane, co si sestry provedou. Ústředním tématem jsou zde mezilidské vztahy, podobně jako u knih Nesvadbové. Hrdinkou v příběhu není mladá žena, hledající stálého partnera, ale děti, postrádající lásku, úplnou rodinu, porozumění. Hlavním tématem je neschopnost komunikace. „Postavy Soukupové postrádají určitou velkorysost či nadhled – prvky, které v situaci narušené komunikace pootevírají možnost, dávají naději. [...] Fakt, jímž se autorka rovněž výrazně vymyká ze současného literárního kontextu, totiž že v textu jsou zcela pomínuty historické reálie.“⁹⁴

První kapitola *Petrovy dvě ženy*, má strašně rychlý děj. Začíná se vyprávět o Magdě jako malé holce, dospívající dívce a na straně 21 už se jí narodí dcera Bára. Žádné zdržování, zdlouhavé vyprávění o ničem. Píše stručně a jasně, přitom čtenáře neochudí. Děj je pochopitelný, srozumitelný a zbytečně zdlouhavě nevypráví o každé maličkovosti, která by se dala rozvést. Čtenář se může ptát – proč to tak bylo, proč se ona věc stala, ale vždy je to nějak jasné a vše vyplyne na povrch. Její psaní je mě osobně velmi sympatické, žádné zdržování v ději, odtahování jinam, příběh se netříští do vedlejších dějových linií a drží se pevně své osy.

⁹¹ KOSTŘICOVÁ, Blanka. *Vymykající se próza*. IN: *Host*. Roč. 24, č. 1, 2008. s. 54

⁹² SOUKUPOVÁ, Petra. *K moři*. Host. Brno, 2007. s. 35 ISBN 978-80-7294-234-3

⁹³ tamtéž

⁹⁴ KOSTŘICOVÁ, Blanka. *Vymykající se próza*. IN: *Host*. Roč. 24, č. 1, 200. s. 54

Tempo vyprávění jde hladce kupředu bez zbytečného zpomalování, ale přesto jsou z knihy cítit emoce a vše, co k mezilidským problémům patří.

Magda žije se svým nevěrným mužem a stará se o dvě dcery, Barboru a Jitku. Snaží se dělat maximum pro spokojený život, ale Petrovi to nestačí a odchází k milence. V tento moment se rozpadne rádobý šťastná rodina. Bára, jeho milovaná dcera, je přistihne s milenkou a začne ho nenávidět. Časem přijde na to, že mít rozvedené rodiče je docela fajn, protože dostává hromadu dárků. Prozatím ho ale nesnáší. Mladší sestra Jitka se budí ze snů a myslí si, že otec odešel kvůli ní. Jejich matka Magda je zdrcená.

Zde se hrdinka Magda zcela liší od Karly v dílech Barbary Nesvadbové. Snaží se pro rodinu udělat cokoli, partner je ten, který je nevěrný a hlavně všechny svoje pocity sdílí sama. Je vnitřně nešťastná a řeší opravdové problémy, které za to stojí a ne tlusté nohy, milence nebo alkoholové obsese. Zkrátka Petra Soukupová umí příběh napsat nějak logičtěji, se vším, co v dobré knize nesmí chybět. Nesvadbová je ale v tomto směru někde úplně jinde. Klasická četba pro ženy oproti dramatickému příběhu Soukupové se nedá porovnávat. Svědčí o tom nejen jejich rozdílné pohledy na svět, ale také ocenění, které se mladší Soukupové za svou práci podařilo získat. Dalším znakem pro srovnání je nakladatelství. Host vs. Motto. Dvě rozdílné ženy na poli české literatury, a přesto jejich ústředním tématem jsou mezilidské vztahy, obdobné problémy, ale naprosto odlišný přístup k jejich řešení. Soukupová je nadějný talent. Nesvadbová v porovnání s ní jen někdo, kdo si říká spisovatelka. Možná poněkud drsnější slova, ale při srovnání je na první pohled znát, kdo umí psát a kdo umí psát literaturu. Přitom obě autorky vybočují z kontextu české literatury.

Příběh se dál ubírá k Báře. Její dospívání a vztahy s chlapci. Děj se posune o pár let dopředu a končí tak, že dospívající Jitka bydlí sama s matkou, sestra Bára se odstěhuje a střídá partnery. Petr miluje Kláru a své dvě dcery. Nově narozenou Johanu i nevlastní Adélu, které se zabili rodiče. Na tento konec navazuje další kapitola *K moři*. Petr má odjet s Klárou a jejich dětmi k moři, ale Klára skončí v nemocnici. Petr tedy vezme své dcery z prvního manželství, už dospělou, třiatřicetiletou Báru a šestnáctiletou Jítu.

Další zajímavostí je občasné odosobnění, změna ve vyprávění. Najednou píše v jiné osobě. Např.: „Dneska teda celej den balila. Teda spíš tahala oblečení a po různu si ho zkoušela. Přitom taky trochu smutno. Je tlustá.“⁹⁵ Nebo „Ty nic nechceš koupit?“ Řekne jí Petr, zdá se Jítě, že smutně, a ona nechce.“⁹⁶

⁹⁵ SOUKUPOVÁ, Petra. *K moři*. Host. Brno, 2007. s. 72 ISBN 978-80-7294-234-3

⁹⁶ tamtéž

Holky se mezi sebou nebaví, Jitka se chodí koupat potají sama, nemluví a nejí. Adéla jí až moc, a pořád si myslí, že za všechno může. Bára se nudí a je nešťastná, že jí nepíše muž, do kterého je zamilovaná a on do ní ne. Poprvé v životě, chce někoho, kdo nechce jí. Po vrácení z dovolené zpět do Čech, čas plyne a najednou je podzim. Co se stalo? Jít'a začala brát doživotně léky na depresi. Bára hrozně pije, trochu obnovila vztah s tátou, sestrou i mámou a je sama. Snaží se nemyslet na R.. Adéla zjistí, že je adoptovaná a upne se na tetu Kláru. Johana je hvězda třídy. Petr miluje své dcery, ale nikdy to nedá najevo a neřekne jim to. Zkrátka jednoduchý příběh, který vtáhne každého čtenáře, ale nenechá nikoho chladným. Při čtení nemůžete knihu odložit, protože vám to nedovolí děj. S napětím očekáváte, co se stane, a nemůžete jít spát. Kniha je velmi čtivá a přečtete ji jedním dechem.

Poslední třetí kapitola – *Zbytky životů* se odehrává pět let po výletě. Autorka věnuje každé postavě několik stran, aby poreferovala o tom, co v současnosti dělají, připomene i co se událo během těch pěti let a povypráví, co se stane v budoucnu. Petra, Magdu i Kláru nechá zestárnout a zemřít. Z Báry se stane matka dvou dětí a čtenář se dokonce dozví, co budou dělat její děti. Jako jediná se navštěvuje s Adélou, bohatou herečkou a jejími dětmi. Postavy Jitky a Johany končí smutně. Jitka se přestěhuje do Finska, vdá se a otěhotní. V manželství je nešťastná a týraná. Johana úspěšná modelka skončí na drogách.

3.3.2 Zmizet

Kniha je rozdělena do třech hlavních kapitol: *Zmizel*, *Na krátko*, *Věneček*. Za scénář *Na krátko* získala autorka třetí místo v soutěži Cena Sazky za nerealizovaný scénář a ukončila jím studium na FAMU. Próza byla nominována na Cenu Josefa Škvoreckého a za nedlouho byla kniha oceněna Magnesií Literou. Soukupová se tak stala nejmladší držitelkou tohoto ocenění. Ilustrací se opět chopil autorčin bratr po svém a v tomto případě jsou hodně výstižné. Dovolí čtenáři nahlédnout ještě více do těžké situace postav, díky psané podobě obrázků. Psanou podobou mám na mysli nakreslený dopis či úmrtní oznámení, odkud si čtenář převezme detailnější informace, které nejsou rozvedeny v příběhu.

Na obálce knihy, která je mimochodem mnohem lépe upravená než předchozí, jsou tři obrázky. Triko s nápisem Švédsko, přívěsek a postava v šatech. Každý z těchto obrázků vystihuje podstatnou událost příběhu v knize. Přívěsek patří k první povídce *Zmizel*, tričko se řadí k povídce *Na krátko* a poslední *Věneček* má přiřazenou postavu v šatech. Zmiňuji zde

povídky, i když ve skutečnosti se nejedná zcela o povídky. Výsledkem je novela skládající se ze tří prozaických celků, k nimž se vztahují jednotlivé části ilustrace na přebalu knihy. Recenze Pavla Mandysa objasňuje: „Obecně má Soukupová sklony vystavovat své postavy do melodramatických situací. Ven z nich jí naštěstí pomáhá jazyk i kompozice povídek: nekomplikovaný, ale nikoli triviální, přímočarý, únosně hovorový. Rozlišení jsou vypravěči, kteří se vesměs střídají. Časté změny vypravěčské perspektivy si Soukupová vyzkoušela už dříve [...] do textu nezřídka vstupuje i jako objektivní vypravěč a koriguje zkreslené výpovědi svých postav, aniž to je nápadné.“⁹⁷ Když na chvíli opomeneme objektivního vypravěče, který do děje zasahuje, střídá se zde vyprávění v ich formě a er formě. Od prózy *Zmizel*, až po *Věneček* je vypravěčem jedna z hlavních postav. První kapitola je vyprávěna v ich formě, ve druhé kapitole se střídají obě formy vyprávění a v poslední části knihy je použita er forma, kdy se vypravěčem stane dospělá postava. Poněkud dobře seřazené, může se zdát, ale jestli to byl záměr autorky, není evidentní.

Téma je vhodné spíše do románu pro ženy, ale je vznešenější a nenucenější, než v případě Nesvadbové. Pojednává se zde o rozpadu rodiny, neschopnosti komunikovat, úzkosti. To vše by se dalo nazvat jako existencialismus, dnes tedy spíše postexistencialismus. Což dokazuje další spojitost se Zdeňkem Němečkem.

První kapitola *Zmizel* je o prázdnotě, smutku a naději. Rodina žijící v Hradci Králové působí normálním dojmem až na sourozenecký vztah Martina a mladšího Jakuba. Nevraživost, nenávisť, intriky, naschvály číhají v knize na oba dva hrdiny. Otec touží, aby byli oba úspěšní ve sportu, a trénuje je. Mladší Jakub se však raději věnuje kreslení, což se mu vyplatí později. Získá mnoho cen, diplomů a nakonec odjede studovat do Plzně. To ale není vše. V dětství ho srazí auto a přijde o nohu. Matka mu věnuje veškerou péči a otec zase druhému synovi Martinovi, nadějnému sportovci. Ten se ale jednoho dne nevrátí domů. Vlastně už nikdy se nevrátí. Otec propadne alkoholu a matka se zblázní. Cestuje, spí na ubytovnách a hledá svého syna. Marně. Nikdy ho nenajde a dokonce svého života bude brát léky.

Knihy je napsaná hovorovou češtinou a vypravěčem je Jakub. Čtenář tak všechno vidí z jeho úhlu pohledu. Jakmile se děj týká situace, kde Jakub nevystupuje a nemůže být vypravěčem, vstoupí do děje objektivní vypravěč. Právě hovorová čeština, scénaristický a jednoduchý jazyk může mnohým lidem vadit. Existují i odpůrci Soukupové právě kvůli těmto

⁹⁷ MANDYS, Pavel. *Dětství jako sourozenecká válka*. IN: *Týden*. Roč. 16. č. 25, s. 68

jevům. Vadí jim styl psaní. Častým jevem není ani chronologický děj v přítomném čase. Vyjma poslední kapitoly *Věneček*, kde dochází ke změně.

Podle Ondřeje Horáka je motivem, který spojuje všechny tři povídky, mizení. „Je to mizení, ať už definitivní, či dočasné, ať už doslovné, či spíše jen v přeneseném slova smyslu.“⁹⁸ Vesměs všechny hlavní postavy někam mizí. V první próze zmizí syn ze světa a následně jeho matka z normálního života, od všedních událostí, žije pouze hledáním svého syna. V druhé próze zmizeli oba otcové děti Pavlína a Vojty, sourozenců, které pojí nenávist k tomu druhému a společná chudá matka. Ani ve třetí próze nechybí mizení. Útěk od manžela, od rodiny k vlastnímu otci, který ve skutečnosti není vlastní. Každopádně vždy se jedná o utíkání ze světa, plného problémů a od těch chtějí hrdinové próz utéct především.

Ve druhé kapitole *Na krátko* sice hlavní postavy nezemřou, ale o to více mezi nimi panuje nevraživost a zášť. Matka bydlí s pubertální, nepříliš hezkou dcerou Pavlínou, jejíž otec žije v Americe, a s malým Vojtou, jehož otec má být ve Švýcarsku. Jediné co od něj má je triko, ale postupně se přijde na to, že otec je alkoholik žijící v Čechách. Jedinou láskou Vojty je vystříhování a láska k nůžkám. V některých případech se jeví jeho závislost na střihání až jako nemoc a samotný chlapec působí zvláště, jako by trpěl nějakou nemocí. Rozstříhat sestře všechno oblečení, píchnout svého spolužáka a mnohem horší zvraty, přináší knize jistou autentičnost. „Soukupová je ke svým hrdinům nekompromisní, nikdo tu není bílý, všichni, když mají tu příležitost, umějí (a chtějí) škodit druhým, a to tak, aby to opravdu bolelo.“⁹⁹ To dělá z knihy *Zmizet* svěží čtivo s obrovským nábojem, kvůli kterému nelze knihu odložit. Kdo očekává, že v jejích knihách nakonec vše dobře dopadne, má smůlu. Prózy Petry Soukupové jsou tragické, depresivní, se špatným, v lepším případě ne tak tragickým, koncem. Na druhou stranu se čtenář dočká i humoru. Sice nepatrného a velmi málo se vyskytujícího ve všech třech prózách, ale dočká.

Poslední kapitola *Věneček* je o nenávisti dvou sester, které se v dospělosti střetávají za nepříjemné situace. Po pohřbu otce Hany se dozvídáme, že Helena je její vlastní sestrou. Pravdu neznala ani jedna a je jen na nich, jak se s ní vypořádají. Helena, vypravěčka poslední prózy, nastíní celý svůj život. Vidíme, jak ho žila ona, známe ho i z pohledu rodičů. Fracek, dala by se popsat jedním slovem. Až v dospělosti si mnohé věci uvědomí, ale ani to, ani smrt biologického otce, ji nepřemluví k dobrému vztahu se sestrou. „V závěrečném *Věnečku* se přece jen nakonec zdá, jako by autorka chtěla nakonec všednímu příběhu dodat cosi

⁹⁸ HORÁK, Ondřej. *Životy dušené v dětských pokojích*. IN: *Hospodářské noviny*. Roč. 54, č. 75, 2011, s. 11

⁹⁹ MANDYS, Pavel. *Dětství jako sourozenecká válka*. IN: *Týden*. Roč. 16, č. 25, s. 68

viditelněji osudového a začala příliš tlačit na příběhovou pilu. [...] Soukupová vbíhá do schematičnosti televizních inscenací.¹⁰⁰ S tímto tvrzením si dovolím nesouhlasit.

Dalším handicapem podle Horáka je místní neukotvenost. Objevují se v nich sice názvy měst a vesnic, ale jsou velmi dobře zaměnitelné.¹⁰¹

Nejzajímavější je asi na celé knize psychologie jednotlivých postav. Aniž to čtenář vnímá, ví o nich všechno, zná celý jejich život a ten rozhodně není běžný. „Soukupová dětství vidí jako nepřetržitý sled malých a větších naschválů, příkoří, škodolibostí a dalších malých i fatálních bitev dlouhé války o přízeň rodičů a postavení mezi vrstevníky. [...] Jenže hrdinové povídek Petry Soukupové pocházejí z rodin, které jsou sužovány ještě dalšími traumaty [...] takže dětské nenávisti se časem nerozplynou a přetrvávají nezdravě dlouho, jak zjistíme při čtení nečekaně tvrdého závěru poslední povídky, dlouho směřující k happy endu.¹⁰²

Prostě řečeno: „Petra Soukupová je to, co česká literatura potřebuje. Česká literatura nepotřebuje nové Ladislavy Klímy, tím méně nové české a cizí Artmanny, naše literatura očekává autorky *Cecila* čili dobrou, kvalitní a poctivou beletrii.“¹⁰³ Takovou beletrii Petra Soukupová tvoří, a to bravurně.

3.4 Kateřina Rudčenková

Kateřina Rudčenková se narodila roku 1976 a je tedy pouze o rok mladší než Barbara Nesvadbová. Vydala se poněkud jiným směrem, básnickým, ale pohrává si také s prózou. Inklinuje ovšem k poněkud odlišnému stylu psaní. S Nesvadbovou příliš společného nemají, ovšem najde se něco, co obě autorky spojuje. Tím hlavním znakem jsou autobiografické rysy a téma.

Kateřina Rudčenková vystudovala konzervatoř Jaroslava Ježka, tvorbu písňového textu a scénáře. Následovala další škola s ekonomickým zaměřením na České zemědělské univerzitě, kterou zvládla vystudovat také úspěšně. Je inteligentní, talentovaná, o čemž svědčí nejen knižní publikace. Proslavila se dvěma významnými sbírkami, *Ludwig a Není nutné, abyste mě navštěvoval*. „Rudčenková více než jiní reflektuje ve svých senzitivních verších

¹⁰⁰ HORÁK, Ondřej. *Životy dušené v dětských pokojích*. IN: *Hospodářské noviny*. Roč. 54, č. 75, 2011, s. 11

¹⁰¹ tamtéž

¹⁰² MANDYS, Pavel. *Dětství jako sourozenecká válka*. IN: *Týden*. Roč. 16, č. 25, s. 68

¹⁰³ LINHART, Patrik. *Haló, tady čistička*. IN: *Tvar*. Č. 18, 2010, s. 12

tělesnost,¹⁰⁴ jak stojí v *České literatuře od počátku k dnešku*. Je úspěšná nejen jako básnička, ale také novinářka a fotografka. Podařilo se jí získat německé ocenění, Cenu Huberta Burdy, která je určená pro mladé východoevropské tvůrce. Nicméně pro svou práci jsem zvolila její prozaické dílo s názvem *Noci, noci*.

3.4.1 Noci, noci

Knih *Noci, Noci* je rozčleněna na sedm próz, které jsou vzájemně propojené. Jedná se o dílo textově propracované nestandardním způsobem a pro někoho je výsledek možná až příliš matoucí. Retrospektiva, vlastní myšlenky a autobiografie provádí knihou od začátku do konce. „Po stránce kompoziční se nepochybně jedná o knihu promyšlenou, poučeno trendy moderní prózy. [...] Tam, kde Rudčenkova jako básnička dokázala výrazně zaujmout, nás jako prozaička nechává v rozpacích.“¹⁰⁵

Marta Ljubková se ke knize vyjádřila následovně: „Hlavní hrdinou se tak stává hlavně autorské ego, neustále reflektované ze všech stran, analyzované v nejrůznějších (citových) situacích.“¹⁰⁶ Autorka popisuje situace ze svého života. Ať jde o partnerské vztahy a hledání toho pravého nebo vztah s rodiči. Zkrátka vypráví o mezilidských vztazích, a to nepříliš snadných a banálních, jak je popisuje Nesvadbová. Ačkoliv Ljubková dále vysvětluje: „Problém je ovšem v tom, že autorka nenabízí ani žádný strhující pohled na svůj krátký život, ani originální formu nebo novátorský postup. Aniny příběhy redukuje na banální všednodennosti, jejich vršení je místy až nesnesitelné. [...] Dokonce ani metaforika jejich textů není nijak zajímavá.“¹⁰⁷

Nesvadbová v *Pohádkáři* vypráví o dvou ženách, které milují stejného muže. Obě hlavní hrdinky jsou také vypravěčkami a při čtení dochází k náročnějšímu pochopení, kdo se skrývá za vyprávěním daného příběhu. Je tím Dana nebo Karla? Ztrácíme se, tápeme, jsme donuceni přemýšlet, což u jejích knih není obvyklé. To samé dochází při čtení prózy Kateřiny Rudčenkové. Nestřídají se tu dvě hrdinky, nýbrž dva světy. Jednou je příběh vyprávěn ich-formou a vzápětí er-formou. Čtenář se dozvídá podrobnosti o hlavní hrdince, tudíž o

¹⁰⁴ LEHÁR, Jan; STICH Alexandr; JANÁČKOVÁ, Jaroslava; HOLÝ, Jiří. *Česká literatura od počátků k dnešku*. Nakladatelství Lidové noviny. Praha 2006, s. 932. ISBN 80-7106-308-8

¹⁰⁵ KOTRLA, Pavel. Zatím jen rozpačité vykročení. 7. 4. 2004. [cit. 2011-03-13] URL: <http://www.rozhlas.cz/kultura/portal/_zprava/119626>

¹⁰⁶ LJUBKOVÁ, Marta. *Rudčenkova, Kateřina: Noci, Noci*. 1. 4. 2004. [cit. 2011-03-13] URL: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/15587/rudcenkova-katerina-noci-noci>>

¹⁰⁷ tamtéž

Rudčenkové samotné. Autobiografie spojuje obě autorky s jejich hlavními postavami. Studují podobnou školu, vzpomínají na otce a navštěvují podobné zaměstnání.

Hlavní postava Anna je básnířka a má nelehké vzpomínky na minulost. Autorka se skrze svou hrdinku snaží vypořádat se svými traumaty. Obdobně na tom je i mnoho jiných českých autorek, Nesvadbovou nevyjímaje. Jmenovitě jimi může být například Tereza Boučková s dílem *Indiánský Běh*, kde se doslova vypsala z rodinných traumat. V některých případech by se mohlo zdát, že jde o intimní deník, kterým se snaží něco sdělit světu. Který autor ovšem tohle nedělá? Důležité je, jestli to dělá dobře. Každý si umí napsat deník a přenést na papír své myšlenky, potřeby, touhy a sny. Hrdinka Anna přesně tohle dělá – sní. „Od začátku nastoluje jakousi „snovou“ rovinu, ve které si ovšem později obsedantně libuje – postavy si své sny vyprávějí téměř na každé druhé straně, jako v případě mnoha jiných literárních děl, však sny nevytvářejí smysluplnou, paralelní rovinu ani neobohacují ústřední děj, ve své prázdnotě naopak působí jako zcela zbytný ornament.“¹⁰⁸

Jak bylo řečeno výše, kniha má sedm kapitol nazvaných téměř vždy jedním slovem. První kapitola se nazývá *Les*. Vypravěčkou příběhu je sama autorka. Vrací se ke svým snům nebo spíše řečeno nočním můrám. Například sen, kdy její matka zemře podivnou smrtí (odštípnutí hlavy, vlisováním buldozerem do země, apod.) je chvílemi až příliš destruktivní. Naopak o otci má sny erotické (sex na autě), což působí zase nepatřičně. Následek rozvodu rodičů v ní zanechal špatné vzpomínky, které jí poznamenaly na duši. Zajímavostí je například na straně 12 spojitost s tématem Petry Soukupové: „Mě otec rozmazloval. Když jsem se chtěla bratrovi za něco pomstít, počkala jsem si, až šel otec okolo, něco jsem bratrovi provedla a on dostal výprask.“¹⁰⁹ Typologie postav je zcela odlišná, ale postavy Soukupové jsou děti, které se z traumatu dostávají po svém. Ničí své okolí, a to ne fyzicky, ale povětšinou psychicky.

Z retrospektivního stylu psaní nevybočila ani Rudčenková. Vypráví chvíli o dokončení studia na vysoké škole (pozve tátu, nepozve tátu na promoci), a pak se vrátí do svých sedmi let. Tento retrospektivní styl psaní je určený spíše náročnějšímu čtenáři. Nenáročný čtenář v něm může postrádat logiku a ve vyprávění se ztrácet. Její styl psaní mi po prvním přečtení příliš nesedl a kniha samotná mě nijak nezaujala. Po přečtení jsem si položila otázku: „o čem vlastně píše?“ a nebyla jsem jediná. Barbora Gregorová si položila podobnou otázku:

¹⁰⁸ LJUBKOVÁ, Marta. *Rudčenková, Kateřina: Noci, Noci*. 1. 4. 2004.[cit. 2011-03-13] URL: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/15587/rudcenkova-katerina-noci-noci> >

¹⁰⁹ RUDČENKOVÁ, Kateřina. *Noci, noci*. Torst. Praha 2004. s. 12. ISBN 80-7215-215-7

„Pozorný čtenář se spíš bude ptát na důvod, proč a pro koho byla kniha napsána. V případě povídkového debutu Rudčenkové to je totiž zásadní otázka, na kterou již měsíc hledám odpověď.“¹¹⁰ Po druhém přečtení, kdy jsem chtěla dát autorce šanci, jsem objevila několik zajímavých momentů a na druhý pohled mě kniha ne zcela upoutala, ale nějakým způsobem oslovila. Zajímavě pojaté vyprávění není příliš běžné, a zřejmě proto je kniha zajímavá.

Podívejme se na úvodní větu: „Mé dětství bylo naplněno zvuky, zvuky za papírovými stěnami mého pokoje, potaženými tapetou březového lesa. Bydlela jsem v březovém lese...“¹¹¹ Básnické sklony, které v ní dřímají, jsou patrné i na jejím prozaickém díle. Časté metafory jsou ale někdy až přehnané. Ostatně mnoho čtenářů, a nejen jich, ji považuje za lepší básničku než prozaičku. Metafory jsou v každé kapitole a stejně jako Nesvadbová s nimi ani ona nešetří.

V pořadí druhou kapitolou je *André*. Vševědoucí vypravěč nám popisuje výlet z Kremže do Vídně, na který se vydali mladá žena Anna s jistým Andrém. Věty jsou strohé, příběh rychle vyprávěn a hnán kupředu. „Leží v přilehlém parku na trávníku. Pozdní odpoledne. On už by se vrátil, ona chce ještě do Prateru. Je to odtud velmi daleko.“¹¹² Krátké věty používá stejně jako Nesvadbová, podobně úsečné a strohé, avšak nebojí se ani dlouhých souvětí: „Ale na schodech ke hřbitovu, kde v chladné kostnici lež na sebe naskládané nahromaděné lebky a lidské pařáty a pánve, kde v lebeční jamce po oku nevzrušeně spočívá pohodlně zaklesnut kyčelní kloub, na těch schodech, kde spolu sedí již jako milenci a kde on píše pohled své Šárce, se vynoří otázka, co kdyby byla těhotná, co pak, vždyť se nechránili a ona antikoncepci nebere.“¹¹³ Z citace není patrné, o co přesně v příběhu jde. Anna touží po Andrém, ale on po ní ne. Vypráví jí, že se k němu vrátila bývalá přítelkyně Šárka, která pro něj nic neznamena. „Ty jsi moje femme fatale, vím, že tě nikdy nebudu mít (protože mě nechceš!). Přitahuješ mě, a vůbec nevím čím. Tvá tajemnost. Ty jsi ale nejistý pól, jsi sen.“¹¹⁴ Poté by se mohlo zdát, že autorka chce příběh zkomponovat podobně jako Nesvadbová, ale zároveň se vyhnout zbytečnému a trapnému vyprávění zraněné ženy. Například zde: „Zvedne se z lavičky a odchází napřed, jde Vídní a brečí, vše její lhostejné, cítí závratnost svého neštěstí, on ji následuje, volá, i on pláče. Už se stmívá. Vydají se spolu na poslední vlak. Jedou tramvají. Vlak čeká v nádraží. Vydýchaný vzduch. Její špatně, nepozorovaně zvrací do

¹¹⁰ GREGOROVÁ, Barbora. *Ritter, Dene, noc*. Host, 06/2004, s. 57

¹¹¹ RUDČENKOVÁ, Kateřina. *Noci, noci*. Torst. Praha 2004. s. 9. ISBN 80-7215-215-7

¹¹² tamtéž, s. 18

¹¹³ tamtéž, s. 20

¹¹⁴ tamtéž, s. 19

kolejiště.“¹¹⁵ Nejsou tam žádné emoce, není to klasické čtení pro ženy, je určeno náročnějšímu a pozornějšímu čtenáři, tedy jiné cílové skupině než knihy Nesvadbové. Hrdinka je zhrzená, ale čtenáře to nijak neosloví, nesoucí s ní. Autorka rychle vyloží situaci a utíká od ní pryč. Nač se zdržovat banalitami, jenže naneštěstí samotný příběh je poněkud banální. Ve druhé kapitole se vlastně nic moc nedozvíme, dalo by se říct, že jde spíše o poznatky z dovolené ve Vídni.

Třetí kapitola *Sighetu Marmatiei* je značně propracovanější: „Výborná je nechtěná parodie, silná jsou setkání s krajinou, pocity mizérie, i scény jímavé. Rudčenkové se začínají dařit portréty postav a mnohdy bizarních situací, v nichž se mohou vybarvit. Milostné vznosy a propady jsou to nejsilnější, co Rudčenková jako prozaička umí; je autentická a patrně se vypisuje z osobních aklamastyk či traumat. Jenže ví, jak to napsat s přesahem k existenciální závratí; například když plachá, měkká, elastická hrdinka začne tvrdnout a sesouvá se do schopnosti nenávidět - až k drastickému činu ve skvělé pointě povídky.“¹¹⁶

Kapitola je rozdělena na podkapitoly označené římskými číslicemi I-IV. Postavy, které zde vystupují, jedou do Rumunska na festival básníků. Povídka je obohacena o čtivé a velmi časté dialogy. Na začátku je text, který není nijak označen. Neví se, jestli jde o autorčina slova, nebo si je od někoho vypůjčila. Oproti tomu na konci kapitoly je báseň Iona Murešana „Báseň“, kterou přeložila Jitka Lukešová.

Následuje kapitola *Dvanáctý*. Vypravěč popisuje život Anny. Hned první věta je skoro na půl stránky, a to samé se opakuje v několika dalších odstavcích. Děj je vyprávěn v první osobě. Střídají se dlouhá souvětí s krátkými větami a objevují se anglicismy. Vystupují postavy, které nejsou označeny jmény, ale národnostmi, Polka, Ital, Řek. Stejně jako v dílech Nesvadbové i zde vystupují postavy, které se zabývají psaním.

Těžko odhadnout jestli se pod názvem *Dvanáctý* skrývá počet mužů, které hrdinka měla. Vypráví o muži jménem Walter, který je její láska, ale je bohužel ženatý. Takže ani zde nechybí ženatý milenec, do kterého je bezhlavě zamilovaná hlavní postava. Opět je kapitola rozdělena do podkapitol. *Norimberk (růžové vagíny černých princezen)* je poněkud netradiční název. Jestliže jsem vytkla Nesvadbové název *Requiem pro Fifinku*, pak to musím udělat i v tomto případě. Co vede spisovatelky vymýšlet podobné názvy svým kapitolám? *Děšť je míň než smrt* pojednává o redaktorech. Vševedoucí vypravěč se zde střídá s vyprávěním hrdinky, která se vrací k Norimberku a Dvanáctému. V této podkapitole jsou hodně vnitřní monology i

¹¹⁵ RUDČENKOVÁ, Kateřina. *Noci, noci*. Torst. Praha 2004. s. 20. ISBN 80-7215-215-7

¹¹⁶ HORANSKÝ, Miloš. *Sedm povídek rozdílné síly*. IN: *Lidové noviny*. 19. 2. 2004. s. 25

dialogy. Oproti Karle má tato hrdinka jiný postoj k mužům a není promiskuitní: „Intimita je možná jen s jedním mužem.“¹¹⁷ Což autorce nikterak nezabránilo, popsat erotickou scénu. „Rudčenkova nikde nepíše o citových vztazích pěkně od začátku do konce, vždy z nich vytrhává určité výseky, fragmenty, momentky, erotické scény,“¹¹⁸ píše Vladimír Novotný. Emil Lukeš se k erotickým scénám vyjadřuje následovně: „Rudčenkova Anna je silně eroticky založena (”K většině lidí mám erotický vztah.”) a sex prožívá náruživě všemi smysly. S mladistvou zvědavostí vyhledává vše, co současnost nabízí: zajímají ji růžové vagíny černošek v pornofilmu, peepshows, ve snu prožije i skupinový sex. Už v titulu *Noci, noci* vnímáme erotické zabarvení. Milostný život je pro protagonistku a její přátele zdrojem silných citových hnutí, pozitivních i negativních. V lásce (a je zamilována permanentně) se nechává unášet vášní bez zábran, až s jakousi živočišností.“¹¹⁹

Děj se po celou dobu nevztahuje pouze k Anně, ale naráží i na její přátele. I Anna má nejlepší kamarádku Elišku, jako Nesvadbové Karla má Sabinu. Ta nezaujatě a otevřeně své přítelkyni radí. *Keine Lust, viel Leid (Zuřivost)* – první věta citace z knihy *Rozpravy o mravech hříšných kurtizán*. Anna tu přemýšlí o mužích svého života, hlavně o tom současném a konci rozhořčeně popisuje, co všechno, by mu provedla. Zmíní se o jeho ženě: „poslat jí dárky, co mi dal, šátek a náušnice, poslat jí tuto knihu.“¹²⁰ Čímž je vidět, že s hrdinkou Annou sympatizuje a spíše popisuje sama sebe.

Další kapitola *André II*. Zde je vidět návaznost na jednotlivé kapitoly a propracovanost díla. Například Anna pronese větu „Slíbil s mi ukázat ty růžové vagíny černošek.“ Čímž odkazuje na předešlou kapitolu. Předposlední kapitola s názvem *Lehkost* začíná opět citací, tentokrát od Ingeborg Bachmannové. Krátké podkapitoly obvykle pojmenované podle jmen. Například v kapitole s názvem Anna vypráví děj Anna, u kapitoly nazvané Pavel je vypravěčem Pavel, atd. Každý popíše nějaký zážitek, nejvíce se objevuje zmiňovaný Pavel. Často jde pouze o nějakou momentální myšlenku nebo náladu a potřebu ji ventilovat, viz smrt kamaráda Dana, který spáchal sebevraždu.

Poslední kapitolou je *Poryv větru mi rozhazuje vlasy*, poněkud se liší od ostatních, působí jako divadelní hra. Nejprve jsou představeny hlavní i vedlejších postavy, místo a čas. Kapitola opět začíná citací (Octavio Paz: *Luk a lyra*). Poté následuje prolog, který je slovensky - Jano Ledal, *Z dramaturgického semináře 1970*, na závěr epilog. Příběh je opět rozdělen na

¹¹⁷ RUDČENKOVÁ, Kateřina. *Noci, noci*. Torst. Praha 2004. s. 68. ISBN 80-7215-215-7

¹¹⁸ NOVOTNÝ, Vladimír. *Fotomomentky z milostného života*. IN: *Reflex*. 25. 2. 2004. [cit. 2011-05-10] URL: <<http://www.reflex.cz/clanek/stary-reflex-reflex-cz-reflex-cz-ostatni-autori/15090/fotomomentky-z-milostneho-zivota.html>>

¹¹⁹ LUKEŠ, Emil. *Děti oběžných matek a zběhlých otců*. IN: *Tvar*. Č. 09/2004, s. 6.

¹²⁰ RUDČENKOVÁ, Kateřina. *Noci, noci*. Torst. Praha 2004. s. 88. ISBN 80-7215-215-7

podkapitoly, kde se seznamujeme se starším hercem Tonem, který zemřel na selhání srdce, den poté, co Anna flirtovala s jiným mužem. „Poslední kapitola je věnována Jánovi Sedalovi z brněnského HaDivadla, kterého autorka označuje za zmiňovaného, Tona H. Čtenář se o postavě dozvídá téměř vše, jeho vztah k alkoholu i velikost přirození.“¹²¹ V Divadelních novinách, jejichž obsah má autorka na svých oficiálních stránkách, dále Vladimír Hulec píše: „Povídka se jmenuje, Poryv větru mi rozhazuje vlasy, a je to až úchylně voyeurský text. Autorka je výsměšně drzá, krutá, nevybírává. Vůči sobě, ale hlavně vůči svým "milencům", které popisuje až s bolestnými detaily na citlivých, zranitelných místech.“¹²²

Vystupuje zde i postava Bernarda, což je ve skutečnosti rakouský prozaik a dramatik Thomas Bernhard, kterého autorka obdivuje a k němuž se nikterak špatně nevyjadřuje.

V týdeníku Rozhlas se můžeme dočíst: „Přes veškerou snahu o psychologický rozbor postav a jejich chování pak tento poměrně úzce vymezený svět vypadá poněkud neživě. Stále je však třeba mít na paměti, že se jedná o prozaický debut. Již to, že se pokusila jako uznávaná autorka jiného žánru vykročit novým směrem, je nutno ocenit kladně. O tom, zda se rozhodla správně, nás přesvědčí teprve další Rudčenkove knihy.“¹²³

Autorka sama tvrdí: „Asi chci být co nejuvěřitelnější, takže proto píšu autobiograficky. Snažím se zaznamenat vlastní zkušenost, zpracovat ji tak, aby nebyla nudná a rozvleklá. Fabulování je zakrývání.“¹²⁴

Vlastní názor na prozaické dílo *Noci, noci* od Kateřiny Rudčenkove, si udělá každý svůj. Jisté je, že autorka se pustila do něčeho nového a je jen na ní, jestli se prokáže dávkou talentu i v nějaké další knize. V jejím případě se nejedná o lehké čtení a čtenář musí být více než pozorný, aby se v jejím vyprávění neztratil a pochopil, o kom a o čem je zrovna řeč.

3.5 Kateřina Tučková

Třetí mladá prozaička je Kateřina Tučková, která pochází z Brna. Vystudovala dějiny umění i český jazyk a literaturu na Masarykově univerzitě. Od dob studií se snaží pomáhat

¹²¹ HULEC, Vladimír. *Odsouzena v sobě*. IN: *Divadelní noviny*. Č. 11., roč. 13. 25. 5. 2004.

katerinarudcenkova.webpark.cz [cit.: 2011-05-10] URL: <<http://katerinarudcenkova.webpark.cz/hulec.htm>>

¹²² tamtéž

¹²³ KOTRLA, Pavel. *Zatím jen rozpačité vykročení*. 7. 6. 2004 [cit. 2011- 02-03] URL: <http://www.rozhlas.cz/kultura/portal/_zprava/119626>

¹²⁴ FALTÝNEK, Vilém. *Kateřina Rudčenkova – momentky ze života*. Knihovnička Radia Praha, Český rozhlas 7 – Radio Praha. 18. 7. 2004.[cit 2011-02- 03] URL: <<http://www.radio.cz/cz/rubrika/knihy/katerina-rudcenkova-momentky-ze-zivota>>

začínajícím mladým malířům. V současné době pracuje jako kurátorka a je také doktorandkou Ústavu pro dějiny umění Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Talentovaná Tučková vydala již několik knih. Mezi prvními to byly *Věra Sládková – prozaické dílo* a podílela se na knize *Můj otec Karel Lhoták*. Do podvědomí čtenářů se dostala svým románem *Montespaniáda*. O pár let později uspěla se svou druhou knihou *Vyhnání Gerty Schnirch*, za kterou získala cenu Magnesie Litera v roce 2010. Tentýž rok byla nominována na Cenu Jiřího Orteny a Cenu Josefa Škvoreckého. V této práci se zaměřím pouze na knihu *Montespaniáda*, která je v mnohém podobná zejména prvním třem knihám Nesvadbové.

3.5.1 Montespaniáda

Tučkové knižní prvotina je román *Montespaniáda*. Vypravěčem je hlavní hrdinka Karina. Autorka používá dlouhá souvětí, někdy na několik řádků, stejně jako Rudčenkova, ale ne tak výrazně. Při rozhovoru Kariny se svou nejlepší kamarádkou se setkáme s výrazy: chtělo by to repeat zpátky, necitelná, nemravná a bezcharakterní hrdinka, emočně vysušený parazit, stárnoucí zakomplexovaný úzkoramenný rachitik, oploštělý duševní šosák. Tím by se dala přirovnat k Nesvadbové. V mnohém si jsou tyto dvě autorky podobné. *Montespaniáda* je vesměs stejně čtení jako *Bestiář* nebo další knihy, kde vystupovala nikoliv Karina, ale Karla. Obě hrdinky si jsou v lecčems podobné. Studují a pracují, neumí se rozhodnout mezi, v případě Kariny dvěma muži, u Karly je jich poměrně více. Hlavním společným tématem jsou opět mezilidské vztahy. *Montespaniáda* je čtivá a má jednoduchý děj. Můžeme ji řadit mezi oddychovou četbu, i když mě osobně přijde, že Nesvadbová nedosahuje stejných kvalit. Každá autorka, Nesvadbová i Tučková, je jiná, mají svůj styl, který je nejen tematický velmi podobný (nepočítaje *Vyhnání Gerty Schnirch*, *Brusinky*). Tučková svůj talent prokázala právě na své druhé knize, ale Nesvadbová ho dosud nikde neprokázala. Nicméně to nemění nic na faktu, že její knihy jsou stále čtené a prodávané.

Montespaniáda nabízí čtenáři nahlédnout do světa mladé vysokoškolačky, přivydělávající si v obchodě, jehož majitel je pijan s těhotnou přítelkyní a v jednom kuse zkouší štěstí u své kolegyně, respektive podřízené, která toho náležitě využívá a do práce chodí, jen když se jí zachce. Karina je bláznivě zamilovaná do souseda Montespana a nedělá jí problém ani jeho žena, se kterou se spřátelí. Z knihy ale není zřejmé, jestli Montespan je opravdu příjmení. V příběhu je několikrát použito Montespan i montespan. Její láska bývá označována oběma jmény, ale do příběhu vstoupí i jiný montespan, o mnoho mladší a

svobodný. Hrdince nastane těžké rozhodování, kterého montespana si má vybrat. Z příběhu se člověk dozví, že Montespan je označen na zvonku a nazve tak i jeho ženu Marii. Slovy Lucie Novákové z Protimlůvu by se mohlo jednat o přirovnání k historické postavě: „Mluvíme-li o erotickém náboji knihy, nutno dodat, že Tučková velmi vkusně zarámovala svůj text názvem, odkazujícím k nejvýznamnější milence Ludvíka XIV. – Madam de Montespan. Nepochybně jde o jeden z prvků autostylizace, uměnovědně vzdělaná Tučková si pohrává s odkazem k ženě, známé krasavici a milovnici umění. Takže mluví-li Karin o novém milenci, mluví o „montespanovi“, jde-li v textu o onoho jediného, který s ní podvádí svou ženu Marii, je to pan „Montespan.“¹²⁵ Ke zmiňovanému erotickému náboji jen dodám, že pro odlehčení je autorka schopna udělat zřejmě cokoli, a proto není divu, že při popisování intimní chvíle s mladým Montespanem si hrdinka vzpomene na Neckáře. Což vyvolá u čtenářů směšnou reakci, kterou oprostí od napjaté erotiky k lehkému humoru.

Jednotlivé kapitoly jsou označeny římskými číslicemi od I. až k XXXVI. Kniha samotná má žlutý obal s barevnou kresbou pokoje. Barevný design v duchu pop-artu,¹²⁶ je výsledkem nakladatelství, které není Motto, jak by se v porovnání s Nesvadbovou mohlo jevit, ale Větrné Mlýny. Kromě barevného přebalu jsou součástí knihy černobílé ilustrace od Terezy Janečkové.

Pro zachování dynamiky hrají velkou roli dialogy, které vedou postavy mezi sebou. Celou dějovou linkou je používaná hovorová řeč, což je další spojitost s Nesvadbovou. Dokonce ani spisovný jazyk autorka moc nevyužívá, jak již bylo dříve zmíněno, nedělá si problém se slovy jako „repeat“, „šosák“, „vajgl“ a dalšími. Autorku nezastaví ani anglicismy, které zejména v druhé polovině knihy používá často. Anglické výrazy píše foneticky, například „oukéj“, „no šúr“, „dačbój“ apod.

Dalším faktorem je retrospektiva. Jednou je Karina na letišti s Montespanem a letí spolu do Holandska, při dotěrném vyzvídání, kde byla předešlou noc, se po ukončení dialogu přeneseme zpátky do předešlého dne. Zjišťujeme, co se opravdu událo a kde autorka byla, následně se vrátí zpátky do Holandska.

V Holandsku na ni Montespan nemá stále čas kvůli pracovní vytíženosti. Karina se seznámí s číšníkem, který jí ukazuje město, vezme do coffee shopu i na coffee ship. Čtenáři je nastíněn pohled na Holandsko, kde kromě známých „kouřících“ kaváren, vypráví o sýrech, pivu, zkrátka holandské gastronomii. Poznatky zřejmě budou z vlastních zkušeností autorky,

¹²⁵ NOVÁKOVÁ, Lucie. *Dobře udělaná komerce*. 16. 4. 2007. [cit. 2011-03-15] URL:

<<http://www.protimlův.net/protimlův/17-18/strana.php?cislo=49>>

¹²⁶ tamtéž

kteřé nikterak nejsou podloženy, ale mohly by vést k autobiografii. Na závěr použiju slova Novákové z Protimlůvu: „Montespaniádu lze číst jako chytře napsanou odpočinkovou knížku bez jakýchkoliv dalších ambicí (snad kromě úspěchu na trhu) – v takovém případě nezbyvá než zatleskat nadějně autorce, disponující kromě smyslu pro humor také literárním vzděláním a schopností komunikovat se čtenářem prostřednictvím textu. Hnidopich by se možná zeptal, co se vlastně Tučková pokouší čtenáři říct.“¹²⁷

Kdybych si měla vybrat mezi touto knihou a díly Nesvadbové, sáhla bych po Tučkové. Její příběh není tak jednoduchý a banální, i když řeší podobné problémy. Přesto je ústředním tématem v *Montespaniádě* především nevěra, která hraje velkou roli i například v *Bestiáři*. Autorka sama na otázku, jestli byl záměr, aby kniha byla banální a sentimentální, odpovídá takto: „Banální“ je tam ta všudypřítomná každodennost. Co je ale podstatné a co se právě jedině v mezích té každodenní banality dá rozkrýt, je citová vyprahlost, s jakou k životu všichni aktéři přistupují. Vztah Karin a ženatého Montespana (který je spíše chladný než agonický) se zrcadlí ve vztazích šéfa, Leničky, Davida, hrdinčina otce, dokonce i puritánská sestra Tereška nějakým způsobem řeší nevěru. To byl záměr – zachytit šíři a bezcitnost nevěry na pozadí normálního života, lhostejnost, s jakou k ní kdo přistupuje, klasický omyl: táta? ten by nikdy... no a taky je tam několik věcí, které se poskládaly takřka bez záměru, prostě se ohnuly ve výsledek.¹²⁸

Knihá celkově je napsaná lepším stylem, čtivějším, zábavnějším. Pokud bych ale dopředu žádnou z autorek nečetla a měla si vybrat, sáhla bych po Nesvadbové, protože je známější a více mediálně v obraze. Známy autor může překvapit, nebo zklamat. Nicméně nelituji, že jsem objevila méně známou a méně medializovanou, ale přesto mnohem lepší spisovatelku, Kateřinu Tučkovou.

4. Nesvadbová na závěr

Zaměříme-li se ještě na jazyk u děl Barbary Nesvadbové, nenajdeme žádné převratné změny ani výrazné prvky. Autorka si s jazykem hlavu příliš neláme. Společným znakem pro všechny její knihy je hovorová řeč. Píše to, co jí napadá. Potrpí si na dlouhá souvětí a jindy

¹²⁷ NOVÁKOVÁ, Lucie. *Dobře udělaná komerce*. 16. 4. 2007. [cit. 2011-03-15] URL: <<http://www.protimluv.net/protimluv/17-18/strana.php?cislo=49>>

¹²⁸ BORŮVKOVÁ, Vendula. *Dekolt mi nikdy nikdo nenatřhl...* 23. 1. 2007. [cit. 2011-03-22] URL: <<http://www.metropolislive.cz/detail/1362/33/>>

zase na věty tvořené jedním či dvěma slovy. Pro její knihy je to naprosto typické. V některých případech by se dalo mluvit o jednoduchých, strohých, velmi stručných výpovědích.

Například ve své v pořadí čtvrté knize *Pohádkář* se setkáme s odstavcem, kde krátké věty převyšují v celém textu. Každý pochopí, co tím chce Karla říci, přesto by se vše dalo vyjádřit i jiným způsobem. „V září děda. Nemocnice. Hnus. JIP. Mladí lidé.“¹²⁹ Z hlediska literárního dochází k nevhodnému psaní, ale v případě Nesvadbové se dá leccos překousnout. U jejích děl se nedá hovořit o příliš kvalitní literatuře, vzhledem k tomu, že díla jsou určena nenáročnému čtenáři. Vezmeme-li v potaz cílovou skupinu, není nic špatného na stylu, jakého se Nesvadbová pevně drží. Lubomír Machala se k jazykovému stylu vyjadřuje takto:

„K přednostem autorčina psaní patří snaha o jazykovou lapidárnost a smysl pro paradoxní pointu. [...] Bohužel však také platí, že nejvýraznější vlastnost Karliných vztahů, tedy povrchnost, jako by se po vzoru virové nákazy rozšířila po celém mikrosvětě próz Barbary Nesvadbové. Doplatila na to většina jejích pouze rádobý existenciálních a transcendentálních reflexí na některých místech probleskuje povrchní práce s jazykem.“¹³⁰ Nesvadbové se tak podařil vytvořit výstižný (auto) portrét rozmazlené a egoistické dívky, která si povrchnost a marnost svého způsobu života moc dobře uvědomuje, ale jen stěží v sobě nalézá sílu a chuť alespoň k pokusu vymanit se z toho modu vivendi.¹³¹

¹²⁹ NESVADBOVÁ, Barbara. *Pohádkář*. Motto. Praha 2008. S. 15. ISBN 80-7246-344-6

¹³⁰ MACHALA, Lubomír. *Literární bludiště*. Nakladatelství BRÁNA. Praha 2001. s. 98-99. ISBN 80-7243-139-0

¹³¹ tamtéž, s. 98

Závěr

V mé bakalářské práci jsem se snažila přijít na to, proč Barbara Nesvadbová není moc kladně přijímána, vyjma horlivých čtenářek, které si její díla nebo možná autorku samotnou oblíbily. Zaměřila jsem se na jednotlivá díla, ve kterých se opakuje stále stejná tematika i styl. Po analýze próz Nesvadbové, jsem dospěla k názoru, že její díla se v ničem nevymykají průměrně psané literatuře. Stále se ubírá ke stejným chybám, jako jsou strohé, nic neříkající větné konstrukce, někdy nepochopitelné a zbytečné dialogy i monology. To se dá tvrdit také o jejích fejetonech, kterým často chybí pointa. Autorka se ve svých dílech snaží o nadhled nad mužským světem, což dokazují časté feministické narážky. Jedinou výjimkou je kniha *Pohádkář*, kde se pokusila o dramatičtější tvorbu, která ve finále zůstala stejná, jako u děl předchozích. Tímto dílem se autorka možná snaží vymanit z klasické literatury pro ženy a ukázat, že má navíc. Její snahy ovšem vyznívají poněkud beznadějně. Dílo *Pohádkář* se vymyká jejím ostatním prózám, a to především díky kompozičnímu zpracování, retrospektivnímu vyprávění, dvěma vypravěči, kteří se střídají a trochu odlišnějšímu tématu. Nicméně nevybočuje z kontextu literatury natolik, abychom mohli hovořit o próze kvalitní. Na druhou stranu Nesvadbová jako veřejně známá osobnost si na svou stranu přilákala horentní množství žen, které její knihy kupují a kupovat budou i nadále. Fakt, že je jednou z nejprodávanějších autorů u nás prokazuje, že knihy nemusí být kvalitní, ale postačí čtivost, nenáročnost a budou oblíbené.

Při psaní mé práce jsem vycházela hlavně z publikace Lubomíra Machaly, která je prakticky jediným zdrojem popisujícím literární vývoj po roce 1989. Na jednu stranu může být překvapující, že současné literatuře není věnován větší odborný zájem ve formě souhrnné publikace, na stranu druhou se jedná o logický fakt, který můžeme vyvodit hned z několika příčin. Po roce 1989 a uvolněním politicko-spoločenské situace nastalo prolomení do té doby omezujících bariér. Český literární trh a literární kultura se musely vypořádat s velkým množstvím literární produkce, o níž až následující doba prokázala její umělecké kvality. I dnešní trh je každoročně zahlcován literárními díly, o nichž teprve čas vypoví jejich hodnotu, popřípadě dokáže určit hodnotu tvorby autora, ale samozřejmě až po více dílech, které dokáží v náročných podmínkách přežít. Psát tedy publikaci o současné literatuře se může jevit jako snaha, která by přišla vniveč, jelikož zrychlený vývoj naší doby, tedy i oblasti umělecké, znesnadňuje tento úkol. Proto se mi při psaní práce staly nápomocnými studie, recenze a kritiky zabývající se konkrétními díly jednotlivých autorů. Jak již bylo řečeno, vycházela jsem

především z Lubomíra Machaly a jeho *Literárního bludiště*. Existuje sice antologie nebo čítanka, ze kterých se dá čerpat, ale žádná souhrnná kniha, která by se zaměřila na dnešní autory, není. Což je smutné a právě to byla jedna z věcí, která mě přesvědčila, abych si jako téma bakalářské práce vybrala někoho, komu není věnováno příliš pozornosti. O to víc jsem ráda, že jsem se mohla dozvědět něco o mediálně známé Barbaře Nesvadbové, na druhé straně pak méně známé Petře Soukupové. Díky knize *Ty, která píšeš*, což je čítanka současné české ženské povídky, jsem narazila na, pro mě doposud, neznámou Kateřinu Tučkovou. Její povídka *Poslední večer* mě oslovila a v ten moment jsem věděla, která spisovatelka v mé práci bude další v pořadí. Na Kateřinu Rudčenkou jsem přišla v hodině současné české prózy a řekla jsem si, proč by to nemohla být zrovna ona. Při výběru autorek vhodných na komparaci s díly B. Nesvadbové jsem vycházela zejména z hlediska stejné generační příslušnosti. Dalším společným znakem bylo téma, kterým jsou mezilidské vztahy, neschopnost komunikovat, snaha porozumět si, nevěra a v některých případech až nenávist k druhým.

Soukupová je výrazná osobnost, která by ještě mohla ukázat mnohem více než doposud. To samé se dá říci i o Kateřině Tučkové. První knihou *Montespaniáda* dokázala, že umí psát. U své druhé knihy to jen potvrdila, navíc si vybrala téma ne zrovna příliš jednoduché. Uvidíme, kam se tato brněnská rodačka vydá dál. Kateřina Rudčenkou má bez pochyby také něco do sebe, ale z těchto tří autorek mě kniha *Noci, noci* zaujala nejméně. Můj názor se určitě liší od názorů jiných lidí, protože bezpodmínečně je talentovaná. Ovšem téma mě nikterak neoslovilo, i když kompozičně byla kniha velmi dobře propracovaná.

Při porovnání autorek jsem narazila na fakt, že téměř všechny české současné spisovatelky řeší ve svých knihách stejné téma, muže. Ať ve vztahu k nim kladném nebo záporném, ale vždy se mužská postava objevuje. Jak již bylo řečeno v mé práci, povětšinou je mužská postava ztvárněna jako hrdina, zatímco ženská postava se dostává do milostného trojúhelníku. V prózách Nesvadbové, Rudčenkové a Tučkové se hlavní postavy do podobné situace dostávají a rozhodují se mezi dvěma nebo více muži. Především tedy téma pojí všechny tři autorky dohromady. Pouze Soukupová se od nich razantně liší. Všechny čtyři autorky ale mají společný styl psaní, díky kterému se řadí do kontextu české literatury, avšak stále z něj mírně vymykají.

Bibliografie

Primární literatura:

- Nesvadbová, Barbara. *Řízkaři*. Motto. Praha 2007. ISBN 978-80-7246-366-4
Nesvadbová, Barbara. *Bestiář*. Motto. Praha 2007. ISBN 80-7246-354-1
Nesvadbová, Barbara. *Život nanečisto*. Motto. Praha 2008. ISBN 80-7246-444-9
Nesvadbová, Barbara. *Pohádkář*. Motto. Praha 2008. ISBN 978-80-7246-425-8
Nesvadbová, Barbara. *Brusinky*. DEUS: ISBN 978-80-87087-81-7, v koedici s Nakladatelstvím BRÁNA: ISBN 978-80-7243-406-0. Praha 2009.
Nesvadbová, Barbara. *Garpíškoviny aneb Bibi a čtyři kočky*. Nakladatelství BRÁNA. Praha 2010. ISBN 978-80-7243-442-8

Sekundární literatura:

- DAVID, Roman. *Politologie, Základy společenských věd*. Nakladatelství OLOMOUC, Olomouc 2002. s. 360-361. ISBN 80-7182-116-0
HŮLA, Jan. *Barbara Nesvadbová u zповědi. Co skrývá pod kůží*. Formát a Hart. Praha 2001. ISBN 80-86155-88-9
SLIPP, Samuel. *Freudovská mystika. Freud, ženy a feminismus*. Nakladatelství 2007. ISBN 978-80-7254-891-0
VIEWEGH, Josef. *Psychologie umělecké literatury*. Psychologický ústav AVČR ve spolupráci s Nakladatelstvím – Pavel Křepela. Brno 1999. ISBN 80-902 653-1-6
MORRISOVÁ, Pam. *Literatura a feminismus*. Host. Brno 2000. ISBN 80-86055-90-6
KOLÁROVÁ, Jaromíra. *Pouť za ženskou hrdinkou*. Československý spisovatel. Praha 1990. ISBN 80-202-0155-6
LEHÁR, Jan; STICH, Alexandr; JANÁČKOVÁ, Jaroslava; HOLÝ, Jiří. *Česká literatura od počátků k dnešku*. Nakladatelství Lidové noviny. Praha 2006. ISBN 80-7106-308-8
MACHALA, Lubomír. *Literární bludiště*. Nakladatelství BRÁNA. Praha 2001. ISBN 80-7243-139-0
NOVOTNÝ, Vladimír. Předmluva. In: Kopáč, Radim. *Ty, která píšeš*. Čítanka současné české ženské povídky. Artes Liberales. Praha 2008. ISBN 978-80-254-1724-9
SOUKUPOVÁ, Petra. *K moři*. Host. Brno 2007. ISBN 978-80-7294-234-3
SOUKUPOVÁ, Petra. *Zmizet*. Host. Brno 2009. ISBN 978-80-7294-317-3
RUDČENKOVÁ, Kateřina. *Noci, noci*. Torst. Praha 2004. ISBN 80-7215-215-7
TUČKOVÁ, Kateřina. *Montespaniáda*. Větrné mlýny. Brno 2006. ISBN 80-86907-33-3

Recenze, rozhovory

- BALVÍN, Jaroslav. *Pohádkář*. [Staženo 2010-06-12] URL: <<http://www.czechlit.cz/nove-knihy/4705-pohadkar/>>
BORŮVKOVÁ, Vendula. *Dekolt mi nikdy nikdo nenatrhl...* 23. 1. 2007. [Staženo 2011-03-22] URL: <<http://www.metropolislive.cz/detail/1362/33/>>
ČERMÁK, Miloš. *Barbara Nesvadbová*. IN: *Reflex*, Roč. 10/1999, č. 34. S. 38-39.
FALTÝNEK, Vilém. *Kateřina Rudčenkova – momentky ze života*. Knihovnička Radia Praha. Český rozhlas 7 – Radio Praha. 18. 7. 2004. [Staženo 2011-02-03] URL: <<http://www.radio.cz/cz/rubrika/knihy/katerina-rudcenkova-momentky-ze-zivota>>
GREGOROVÁ, Barbora. *Ritter, Dene, noc*. Host, 06/2004. S. 57

HAMAN, Aleš. *Čtení pro paní a dívky*. 9. 9. 1998. [Staženo 2010-03-21] URL: <<http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=LitNIII/9.1998/36/6.png>>

HORANSKÝ, Miloš. *Sedm povídek rozdílné síly*. IN: *Lidové noviny*, 19. 2. 2004. S. 25

HORÁK, Ondřej. *Životy dušené v dětských pokojích*. IN: *Hospodářské noviny*. Roč. 54, č. 75, 2011. S. 11

HULEC, Vladimír. *Odsouzena v sobě*. IN: *Divadelní noviny*. Roč. 13., č. 11., 25. 5. 2004. katerinarudcenkova.webpark.cz [cit.: 2011-05-10] URL: <<http://katerinarudcenkova.webpark.cz/hulec.htm>>

HŮLA, Martin. *Která cesta vede k moři*. IN: *Reflex*. Roč. 18, č. 50, 2007. S. 61

JANIŠ, Viktor. *O jablíčku, které se odkutálelo hodně daleko – Barbara Nesvadbová: Řízkaři*. Autor neuveden. 1. 11. 1998, [Staženo 2010-03-21] URL: <<http://www.scifi.cz/ik/1998/19980111.htm>> odkaz již není funkční

KAREŠOVÁ, Markéta. *Bára Nesvadbová*. [Staženo 2010-09-19] URL: <<http://www.svet-literatury.wz.cz/recenze/pohadkar.htm>> odkaz již není funkční

KOSTŘICOVÁ, Blanka. *Vymykající se próza*. IN: *Host*. Roč. 24, č. 1, 2008. S. 54

KOTRLA, Pavel. *Zatím jen rozpačité vykročení*. 7. 4. 2004. [Staženo 2011-03-13] URL: <http://www.rozhlas.cz/kultura/portal/_zprava/119626>

KUBÍČKOVÁ, Klára. *Brusinky nechtě urážejí feministky*. 5. 9. 2009. [Staženo 2011-02-26] URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=72384>> odkaz již není funkční

LINHART, Patrik. *Haló, tady čistička*. IN: *Tvar*. Č. 18, 2010. S. 12

LJUBKOVÁ, Marta. *Rudčenkova, Kateřina: Noci, Noci*. 1. 4. 2004. [Staženo 2011-03-13] URL: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/15587/rudcenkova-katerina-noci-noci>>

LUKEŠ, Emil. *Děti obézních matek a zběhlých otců*. IN: *Tvar*. 09/2004. S. 6.

MANDYS, Pavel. *Dětství jako sourozenecká válka*. IN: *Týden*. Roč. 16. č. 25. S. 68

NOVÁKOVÁ, Lucie. *Dobře udělaná komerce*. 16. 4. 2007. [Staženo 2011-03-15] URL: <<http://www.protimluv.net/protimluv/17-18/strana.php?cislo=49>>

NOVOTNÝ, Vladimír. *Fotomomentky z milostného života*. IN: *Reflex*. 25. 2. 2004. [Staženo 2011-05-10] URL: <<http://www.reflex.cz/clanek/stary-reflex-reflex-cz-reflex-cz-ostatni-autori/15090/fotomomentky-z-milostneho-zivota.html>>

NOVOTNÝ, Vladimír. *Příliš málo, aby je znala, příliš mnoho, aby jim věřila*. Roč.1, č.10. dobraadresa.cz, 31. 10. 2000. S. 32-34 [Staženo 2010-03-04] URL: <http://www.dobraadresa.cz/2000/DA10_00.pdf>

PAŠINGR, František. *Barbara Nesvadbová: Brusinky*. 13. 5. 2009. [Staženo 2010-09-19] URL: <<http://www.hint.cz/fanys/fanys222.htm>>

PAŠINGR, František. [cit. 2010-09-19] URL: <<http://pasingr.blog.idnes.cz/c/149536/Portrety.html>>

PETŘÍČKOVÁ, Renata. *Barbara Nesvadbová: Pohádkář*. 29. 7. 2008. [Staženo 2010-09-19] URL: <<http://www.femina.cz/magazin/zabava/barbara-nesvadbova-pohadkar.html>>

SOKAČOVÁ, Linda. *Stručná historie feminismu*. [Staženo 2010-10-24] URL: <<http://www.feminismus.cz/historie.shtml>>

SZABÓ, Daniel. *Bestiář*. 16. 4. 2007 [Staženo 2010-09-19] URL: <<http://www.kdykde.cz/recenze/?id=128>>

ŠEBA, Michal. *Barbara Nesvadbová – Pohádkář není veselý*. 13. 2. 2009 [Staženo 2010-03-21] URL: <<http://www.okolohradce.cz/repo/barbara-nesvadbova-pohadkar-neni-vesely--5388.html>> odkaz již není funkční

ULMANOVÁ, Lucie. *Bára Nesvadbová: Ráda své čtenáře potkávám*. IN: *Tyden*. 5. 8. 2008 [Staženo 2010-09-19] URL: <http://www.tyden.cz/rubriky/lide/o-kom-se-mluvi/bara-nesvadbova-rada-sve-ctenare-potkavam_73949.html>

VERECKÝ, Ladislav. *Barbara Nesvadbová: Samozřejmě jsem nepoučitelná blondýna*. 14. 5. 2007 [Staženo 2010-03-21] URL:

<http://ona.idnes.cz/spolecnost.asp?c=A070511_101756_ona_ony_jup>
VÝBORNÁ, Lucie. Host Radiožurnálu, ČRo1 – Radiožurnál. 18. 1. 2008. [Staženo 2010-02-08] URL: <<http://www.rozhlas.cz/default/default/rnp-player-2.php?id=654377&drm=>>
Mladá fronta dnes. *České autorky píšou pro děti*. Autor neuveden. [Staženo 2011-02-26] URL: <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=40447>>odkaz již není funkční
Nová kniha Barbary Nesvadbové Brusinky. Autor neuveden. 2. 4. 2009. [cit 2010-03-21] URL: <http://ona.idnes.cz/nova-kniha-barbary-nesvadbove-brusinky-d97-faiyo.asp?c=A090402_122007_faiyo_ves>
Feministky.cz. Autor neuveden. [Staženo 2010-10-24] URL: <<http://www.feministky.cz/program-feministek>>odkaz již není funkční

Resumé

In my undergraduate work which is called Barbara Nesvadbová in the context of Czech Literature. I focused on a detailed analysis of her individual works. I tried to obtain her inclusion in the literary mainstream contemporary Czech literature. The aim was to bring contemporary literature from a somewhat different view.

Most of my work was devoted to feminism in literature for the understanding of its meaning was explained and they were reminded of important personalities of the literary direction. We have approached the status of women in society since the nineteenth century to the present. There was also some examples of works by Nesvadbová, which tends to be feminist writing style.

In the third part of my work, I tried to compare three contemporary Czech writers of the same generational affiliation. I decided for works of Rudčenkova Kateřina, Petra Soukupova and Kateřina Tučková. When I had chosen these writers I put emphasis on a certain similarity. In their case it was a similar theme, which are interpersonal relationships. We also found asimilarity in language skills, as all four mentioned writer used in his works colloquial Czech. The authors also combines features of feminist, alternating with short sentences and long internal monologues sentences.

I came to the conclusion that Barbara Nesvadbová is in comparison with other contemporary authors slightly beyond the context of Czech literature. Her place in literature has found. Barbara's success is the fact that is one of the best-selling author today. On the other hand, can not talk about too much good literature.